

Spoštovani sodelavci,

revija Vezi zadnjih nekaj let ni izšla. Naša ustanova je v tem obdobju zamenjala več direktorjev (vodstev). Žal te osebe in njihove ekipe ob menedžerskih metodah vodenja niso videle smisla v informiranju zaposlenih preko Vezi. Raje so se posluževale bolj restriktivnih metod upravljanja zavoda. Očitno so bile usposobljene za ravnanje z nižje kvalificiranimi delavci.

Vsaka radikalnost vodstvenih ukrepov povzroči ohromitev podrejenih. Le-ti izgubljajo dobronamerno samoiniciativnost in kreativnost.

Takšni ukrepi tudi v naši ustanovi niso naleteli na razumevanje med zaposlenimi. Nasprotno, močno so zaostрили odnose v kolektivu. Vsak od nas ima dušo in storjene krivice narušijo njegovo čustveno ravnotežje. Pri zdravljenju bolnikov pa so medčloveški odnosi med zaposlenimi in posledično odnosi do bolnikov temelj dobrega dela.

Po navedbah v Zdravniškem vestniku skandinavske države v zadnjih letih ugotavljajo, da zdravstvene zavode vsebinsko in finančno najboljše vodijo zdravniki z menedžerskim znanjem. Ne vem, zakaj bi bilo pri nas drugače...

V letih od izdaje prejšnje številke Vezi ste nas pogosto spraševali, kdaj bo izšla nova številka.

Aktualni direktor Dimitrij Klančič, dr. med., nas je ponovno vzpodbudil, da pripravimo pričujočo številko našega glasila.

V Vezeh objavljamo pozitivne, vzpodbudne informacije o nas in za nas. Takšna vsebina dviguje samozavest in predstavo o lastni vrednosti. Temu cilju smo sledili tudi v tej številki.

Želimo si, da bi bila ta številka Vezi enako tople sprejeta med zaposlenimi, kot so bile prejšnje.

**Ker pa smo v času pred poletnimi dopusti, nam vsem
želim prijetnih, toplih, sproščenih in sončnih dni.**

Za uredništvo Igor Dolenc

Izdajatelj:

Splošna bolnišnica
"Dr. Franca Derganca" Nova Gorica
(direktor Dimitrij Klančič, dr. med., spec.
int. med.).

Časopis urejata:

Snežana Kuzmanović Taurian (glavna
in odgovorna urednica) in Igor Dolenc
(izvršni urednik, odgovoren za vsebino)

Lektor:

U. Pegan

Oblikovanje in prelom:

Nika Pipan, A-media, d.o.o.,
Nova Gorica.

(Foto na naslovnici: stock.adobe.com)

Tisk:

A-media, d.o.o., Nova Gorica

Naklada:

400 izvodov, junij 2023.

Naslov uredništva:

Splošna bolnišnica
"Dr. Franca Derganca" Nova Gorica,
Ulica padlih borcev 13 a
5290 Šempeter pri Gorici
E-pošta: igor.dolenc@bolnisnica-go.si

ISSN 2670-4153

Kazalo

- 5 Dimitrij Klančič, dr. med. – direktor Splošne bolnišnice Nova Gorica
- 7 Jasna Humar, dr. med. – strokovna direktorica
- 14 Projekt Fiziološka nosečnost in imamo novo porodnišnico
- 16 Urgentni center – naš in vaš
- 19 Zaključni dogodek projekta Salute – zdravstvo
- 21 Zlata zapestnica prvemu novorojenčku v letu 2023
- 22 Igor Klavora, dr. med., spec. splošne in abdominalne kirurgije
- 28 Novi specialisti
- 30 Novi sodelavci
- 31 Korupcija v zdravstvu nekoč in danes
- 32 Predstavitev kirurške poliklinike
- 34 Zakaj Japonska?
- 37 Razvedrilo

Dimitrij KLANČIČ, dr. med.

direktor Splošne bolnišnice Nova Gorica

Igor Dolenc

Bili ste predstojnik internistične službe več mandatov. Kaj vas je vzpodbudilo, da ste kandidirali za direktorja naše bolnišnice?

Sredi junija 2021 sem bil povabljen na Ministrstvo za zdravje. Takratni minister me je vprašal, če bi prevzel vodenje bolnišnice. Po premisleku in pogovoru doma sem se odločil za kandidaturo. Kot zaposlenemu in domačinu mi je seveda za bolnišnico še kako mar, jutri sem lahko jaz uporabnik bolnišničnih storitev; nenazadnje za svoje in zase želim najboljšo zdravstveno obravnavo. In za vse prebivalce Goriške, Ajdovske, Krasa, Tolminske in širše želim, da bodo kot pacienti obravnavani najboljše strokovno in sicer.

Kako ocenjujete dediščino dosedanjih vodstev bolnišnice?

Prepričan sem, da je vsak od mojih predhodnikov delal z najboljšimi nameni. Šele ko sedeš na direktorski stol in prevzameš vodenje, se zaveš, kako zahtevna je ta vloga. Prepričan pa sem, da so bile pogoste menjave direktorjev neugodne za razvoj bolnišnice. Stabilnost vodstva pomeni stabilnost in razvoj zavoda. Direktor sam ne zmore veliko, pomembna je ekipa.

Kakšna je vaša ocena o direktorjih bolnišnice brez medicinske izobrazbe?

Direktorju zdravniku je seveda lažje na medicinskem področju, kjer pozna proce-

se dela, nam je pa zdravnikom težje na ekonomskem, pravnem, tehničnem področju. Ne bi mogel zagovarjati dejstva, da je direktor bolnišnice, ki je zdravnik, boljši, in obratno. Pomembno se mi zdi ponovno poudariti, da je ključna vodilna ekipa z motiviranimi zaposlenimi.

V kakšnem stanju je naša bolnišnica v primerjavi z ostalimi?

V zadnjih letih ni bilo veliko investicij v medicinsko opremo, naprave, informacijsko tehnologijo, prostore. Zdi se, da smo na teh segmentih nekoliko nazaj, smo pa že v letu 2022 pričeli z nabavami nujno potrebne opreme. Pripravljeni so tudi projekti za obnovo bolnišnice, kar pa predstavlja velik finančni in organizacijski zalogaj. Seveda bo moral tozadevno ustanovitelj sprejeti ključne odločitve.

Zavedam se, da so največje bogastvo bolnišnice zaposleni, še posebej visoko moti-

virani kadri, tu mislim na medicinsko in nemedicinsko osebje. Za nemoteno delovanje bolnišnice so poleg zdravnikov / zdravnic, medicinskih sester nujno potrebni tudi vsi zaposleni na nemedicinskem področju. To sem spoznal v trenutku, ko sem prevzel vodenje.

Kakšen je vaš projekt vodenja oziroma vizija razvoja bolnišnice?

Želim in se trudim, da bi napredovali v visoko strokovno, moderno, pacientom in zaposlenim prijazno bolnišnico z visoko motiviranim kadrom. Sem pod vtisom, da nismo dovolj povezani niti znotraj služb, oddelkov, kaj šele medoddelčno.

Ob takem pomanjkanju kadra, ki je širši, evropski problem, bodo prosperirale le ustanove, ki bodo v organizaciji prilagodljive, nikakor ne rigidne. In tu vidim največji izziv; da bi vsi zaposleni začutili pomen sodelovanja, pomoči drug druge-

mu in ustvarjanju prijetne delovne klime. Seveda nam mora biti cilj zadovoljen, visoko strokovno obravnavan vsak pacient. Da se pa lahko razvijamo, je nujno potrebno uravnoteženo poslovanje, saj brez investicij v opremo, prostore, kadre, težko govorimo o razvoju.

Kako nameravate udeležiti te vaše načrte?

S sodelovanjem vseh zaposlenih. Naj nam bo vsem isti motiv: da smo lahko sami uporabniki bolnišničnih storitev. In kaj bi sami pričakovali od bolnišnice. Verjetno najboljše. Štartajmo potem pri sebi in se potrudimo biti boljši.

Kot vas poznamo, gradite na dobrih medčloveških odnosih – med zaposlenimi in do pacientov... Povejte nam kaj o tem...

Da sem se odločil za kandidacijo za mesto direktorja bolnišnice je pripomoglo tudi moje zavedanje, da ima bolnišnica Šempeter kader z velikim potencialom, v katerega danes še bolj verjamem kot ob prijavi v jeseni 2021. Sem prvi med enaki-

mi in verjamem v dobro ljudi. Vesel bom, če mi bo uspelo medčloveške odnose med zaposlenimi izboljšati. Kot zdravnik pa se v odnosu do pacienta poskušam živeti v njegovo trenutno situacijo, to mi je doslej pomagalo pri vsakdanjem delu. Kot direktor poskušam sodelavce po enakem principu razumeti in razvozlati njihov problem. Priznam, da je to včasih težje.

Povejte nam še nekaj o sebi in svoji družini. Od kod izhaja vaš rod, kje ste se šolali?

Prihajam iz Mirna, kamor zahajam pogosto in zelo rad. Starša sta žal pokojna. Oče je bil iz Mirna, mama iz Renč. Več rodov nazaj je bivalo v teh krajih, sem torej pristen domačin. Sem zelo ponosen na svojo primarno družino, s sestro sva bila deležna vsega lepega. Tudi s strani obojih starih staršev. To sprejemam kot veliko doto. Moje šolanje je pričelo na OŠ Miren, nadaljevalo na naravoslovno-matematični smeri takratnega Naravoslovnega srednješolskega centra (pred in po tem Gimnazija Nova Gorica), nato zaključilo na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Sem srečen in zadovoljen zdravnik, internist, usmerjen v bolezni ledvic; delam na tem, da bom srečen in zadovoljen direktor. Biti zdravnik je najlepši

poklic, kar si lahko zamislim. Vsekakor bi še enkrat ubral isto pot. Tudi za to, da imam možnost voditi bolnišnico Šempeter, sem hvaležen in jemljem to kot veliko odgovornost ter privilegij.

In vaša sedanja družina in vaši osebni načrti oziroma želje za prihodnost?

Največja sreča mojega življenja je seveda moja soproga Polona, pa hčerki. S Polono rada potujeva, predvsem pa skrbiva in urejava okolico hiše v Novi Gorici, kjer biva. Obdelujeva velik vrt v Mirnu, s pridelki je nato kar nekaj dela. Lahko rečem, da smo precej samooskrbni. Nimava velikih načrtov za naprej, sva zelo zadovoljna z življenjem takim, kot je. Nam ni dolgčas, včasih si rečeva, da bi bilo fajn, če bi bil dan kako uro daljši.

Jasna HUMAR, dr. med.

strokovna direktorica

Igor Dolenc

Dr. Humarjeva, čeprav vas »na daleč« poznamo, vas vseeno prosimo, da se nam predstavite. Od kod izhaja vaš rod?

Rodila sem se v šempetrski porodnišnici, v stari konjušnici, ki že dolgo ni več namenjena novorojenčkom in mamicam, so pa v njej še vedno prostori naše bolnišnice. Mama Andrejka iz Prvačine je bila takrat stara 20 let, oče Ljubo s Slapa ob Idriji pa 22. Dve leti za mano se je rodila še sestra Vesna. Dom smo si ustvarili v Prvačini, pri maminih starših, v delu, ki mu pravimo Frjula.

Izvor mojega rodu sem, vsaj po mamin strani, temeljito raziskala, saj sta zgodovina in izdelovanje družinskih dreves moja velika hobija. Zapisana imam imena večine prednikov, rojenih po letu 1700, in skoraj vsi so bili iz Prvačine, lahko bi rekli, da je šele moj oče prinesel svežo kri v družino. Med njimi ni velikih imen, pomembnejšev ali izobražencev, ampak preprosti kmetje,

Z nono reževa torto, ki smo jo naredile z mamo in sestro.

ki so se iz dneva v dan borili za čim lepše življenje na enem zame najlepših koščkov sveta.

Kako se spominjate študijskih let, kje ste obiskovala srednjo šolo? Kako se spominjate tistih dni, ki vsakogar osebnostno najbolj oblikujejo?

Življenje na vasi je življenje v skupnosti in prav ljudje so tisti, ki se jih iz časa odrasčanja najbolj spomnim. Naša hiša je bila vedno odprta za sorodnike, prijatelje, sosede, znance in naključne mimoidoče, ki so zaradi položaja mojega doma tik ob vhodu v vas pri nas pogosto iskali pomoč in informacije.

Odraščala sem v večgeneracijski družini, s pranonno, nono in nonotom. Kadarkoli sem prišla domov iz vrta, šole, faksa, kasneje službe je bilo na mizi doma skuhano kosilo, zelenjava iz našega vrta, jajca iz domačega kurnika. Redili smo prašiče za domače meso in mesnine, imeli smo nasade breskev, ki smo jih poleti obirali in prodajali. Iz grozdja, ki je zrastle v našem vinogradu, smo izdelovali domače vino in kis. Že zgodaj sem se naučila pomagati na kmetiji in še danes z veseljem delam na vrtu ali na njivi.

Svoje življenje izven doma in redno zgodnje jutranje vstajanje, na katerega se po pravici povedano še sedaj nisem

Z mamo, sestro in bratrancem (strojevodja) v oblačilih Aleksandrink pred parno lokomotivo.

Glavna »kirurginja« za pito velikanko na prazniku breskev v Prvačini.

Pust s Prvačko pleh muziko.

povsem navadila, sem začela pri treh letih z obiskovanjem vrtca v Bukovici. Prve štiri razrede osnovne šole sem obiskovala na podružnični šoli v Prvačini, naslednje štiri na osnovni šoli v Dornberku. Hodila sem tudi v glasbeno šolo v Šempeter in se učila igranja na flavto. To je edina šola, ki je nisem zaključila,

saj sem jo pustila po štirih letih, sem se pa vseeno naučila dovolj, da sem igrala v Prvački pleh muziki, drugi najstarejši godbi na pihala v Sloveniji.

Po osnovni šoli sem obiskovala Naravoslovni šolski center Nova Gorica, naravoslovno matematična smer. Sedaj je to gim-

nazija, jaz pa sem bila v zadnji generaciji usmerjenega izobraževanja. To je bilo obdobje intenzivnega nabiranja znanja in novih prijateljev. Podobno bi lahko rekla tudi za študij v Ljubljani, na Medicinski fakulteti. Takrat sem prvič okusila svobodo pa tudi odgovornost samostojnega življenja. Med študijem sem si denar za žure in potovanja služila z delom na lokalni televiziji VI-tel. Sodelovala sem s televizijama Primorka in Pop tv, časopisom Oko, radiem Robin... Z novinarskim in voditeljskim delom sem si nabrala veliko znanj, ki mi tudi danes pogosto pridejo prav.

Kakšna osebna želja vas je usmerila v medicino in kasneje v operativno stroko?

Iz Prvačine vas izhaja kar dosti zdravnikov...

Iz Prvačine izhaja deset zdravnikov. Leta 2018 smo se zbrali na prireditvi v Sokolskem domu v Prvačini. Takrat so nas s svojo prisotnostjo počastili predsednik republike Borut Pahor, takratna predsednica zdravniške zbornice Zdenka Čebašek Travnik, primorski poslanci, vodstvo bolnišnice Nova Gorica in mnogi drugi.

Prvačka pleh muzika na Korčuli.

Devet zdravnikov iz Prvačine, deseti je bil še študent.

Vsi pa smo bili najbolj veseli sovaščanov in sovaščank, prijateljic in prijateljev, ki so do zadnjega kotička napolnili prizorišče. V sodelovanju krajevnih skupnosti Prvačina in vseh društev v vasi je nastal dogodek, ki se ga bomo vsi še dolgo spominjali.

Ne morem pa reči, da so moji sovaščani zdravniki vplivali na odločitev za študij medicine. Od nekdaj so mi bolj ležale naravoslovne vede, kot so biologija, fizika in kemija, najljubši predmet pa mi je bila

matematika. Sprva sem mislila, da bom na področju matematike tudi iskala svojo poklicno pot.

Ideja o študiju medicine je začela zoreti prav v bolnišnici Nova Gorica. V začetku devetdesetih sem imela prometno nesrečo; pri prečkanju ceste me je zbil avto. Utrpela sem zlom humerusa (kot se za Humarcho tudi spodobi) in nekaj drugih manjših poškodb ter končala v sobi z (kot tretja, tako da prostorske stiske očitno niso

težava zadnjih let) na travmatološkem oddelku naše bolnišnice. Takrat sem prvič imela priložnost opazovati delo zdravnikov in medicinskih sester. Bilo mi je všeč in rodila se je misel: jaz bi tudi!

V medicino sem se zaljubila na travmatološkem oddelku in logično je, da sem si ves čas študija predstavljala, da bom po študiju kirurg. Poleg tega sem bila od vedno človek akcije, rada delam z rokami in želim učinke mojega dela videti takoj. Kirurgija mi vse to omogoča.

Kaj vas je pripeljalo v bolnišnico Slovenj Gradec, kdo so bili vaši učitelji kirurgije?

Takoj po končanem študiju sem se zaposlila v bolnišnici Nova Gorica. Tu sem delala malo več kot dve leti, najprej kot pripravnik, nato kot sekundar in na koncu sobni zdravnik. Največ sem bila na kirurškem in internističnem oddelku. Delo mi je bilo všeč in s sodelavci sem se dobro razumela. V vseh poklicnih skupinah (zdravniki, medicinske sestre, strežnice, čistilke, ad-

S kolegi kirurgi v Slovenj Gradcu.

Dramska skupina društva žena iz Prvačine na odru narodnega gledališča v Novi Gorici.

ministratorke) sem spoznala ljudi, ki so bili zame zgled strokovnosti, zavzetosti in človečnosti. Žal so bili to drugačni časi, zaposlovanja je bilo malo, ženske smo bile v kirurških strokah eksotika in stalne službe v naši bolnišnici zame ni bilo. Pristala sem na zavodu za zaposlovanje in brez dvoma je bilo to eno največjih razočaranj v mojem življenju.

Pogosto pa največja razočaranja botrujejo najlepšim zgodbam in tudi zame je bilo tako. Ker sem vztrajala, da bom kirurg, sem začela službo iskati v drugih bolnišnicah. Na Koroškem sem še iz časov študija imela več zelo dobrih prijateljic, povedale so mi, da v bolnišnici Slovenj Gradec iščejo specializante kirurgije, kontaktirala sem strokovnega direktorja in vodjo oddelka, odšla na razgovor, dobila službo in se iz sončne Vipavske doline preselila v Slovenj Gradec. Tam sem preživela skoraj 20, v poklicnem in zasebnem smislu čudovitih let, v katerih sem dokončno odrasla v osebo, kakršna sem zdaj. Vedno bom hvaležna vsem odločevalcem v obeh bolnišnicah (enim za zavrnitev, drugim za sprejem), ki so mi omogočili to izkušnjo.

V službo me je sprejel predstojnik kirurgije Janez Gorjanc, ki je skupaj s kirurgom in urologom Nadom Vodopijo naredil prvo laparoskopsko odstranitev žolčnika v Sloveniji in nekdani Jugoslaviji. Moj mentor je postal Miha Zajec, abdominalni in žilni kirurg, planinec in specialist za reševanje v gorah. Učila sem se od Franca Kozarja,

Gregorja Vraniča in Ivana Ocepka, ljudi, ki so videli vzpon anesteziologije, prepoznali pomen kirurške intenzivne terapije, uvajali moderno oskrbo zlomov z operacijo in osteosintezo. V navdih mi je bil Brane Breznikar, triatlonec in Ironman (no, na tem področju mu res nisem sledila), v kirurškem delu pa večni iskalec novih izzivov, novih znanj in operativnih tehnik. Njegova posebna ljubezen je laparoskopska kirurgija, od operacij slepiča in debelega črevesa do operacij pri bolezenski debelosti. Poseben odnos sem razvila z Alenko Florjančič, starejšo kolegico kirurginjo, ki me je naučila preživeti in uspeti v takrat še skoraj povsem moškem svetu kirurgije. Da kirurgija ni samo pogum in akcija ampak tudi previdnost in zdrava kmečka pamet me je naučil Rajko Golobinek, tegobe specializacije sem prenašala skupaj s sedanjim predstojnikom, odličnim laparoskopistom in bariatričnim kirurgom Gregorjem Kunstom in žilnim kirurgom Pawlom Leskiewiczem, ki je bil, tako kot jaz, tujec na Koroškem. Še mnogo drugih je, ne samo v SBSG ampak tudi v UKC Maribor in UKC Ljubljana, ki so pomembno vplivali na mojo poklicno pot in od katerih sem črpala znanje kirurgije. Z mnogimi se tudi sedaj redno srečujemo, izmenjujemo izkušnje, vedno so mi na razpolago za nasvete, tako kot tudi jaz njim.

Silvestrovo 2018 ekipo abdominalnega oddelka je z obiskom presenetil Boris Kopitar.

Kot voditeljica z vsemi nastopajočimi na dobrodelnem koncertu za nakup avtomatskega defibrilatorja.

Kakšne so vaše izkušnje o delu v slovenjgraški bolnišnici in na sploh o bivanju na Koroškem? Mentaliteta tamkajšnjih ljudi je precej drugačna od primorskih navad...

Korošci so dobri ljudje. Po temperamentu so res nekoliko drugačni od nas, Primorcev, vsaj v prvih stikih so bolj zadržani in previdni. Ko pa te enkrat sprejmejo, si njihov za vedno. Po začetni nezaupljivosti sem hitro postala priljubljena članica kolektiva, malo posebna zaradi drugačnega naglasa, čudnega g, glasnega smeha in razvnetega debatiranja. Še najbolj pa so se mi čudili, ko sem pozimi vsa očarana gledala skozi okno takoj, ko so začele padati prve snežinke. Domačini so razmišljali o kidanju, čiščenju avtov in spolzkih cestah, mene pa je vsakič prevzela čarobnost in spokojnost bele zimske pokrajine. To je ena od stvari, ki jih res pogrešam.

In končno, kaj vas je pripeljalo nazaj v domače kraje? Kakšni so bili vaši vtisi ob pričetku dela v šempetrski bolnišnici? Kako bi primerjala obe bolnišnici?

V Gruziji, na višini 2170 metrov, v ozadju pettisočak Kazbek.

V Dolomitih s prijatelji.

Spremembe sem se lotila previdno, najprej s 40 % zaposlitvijo, tako da sem ohranila službo in dom na Koroškem in na Primorskem. V tem času sem postopoma spoznavala podobnosti in razlike med obema bolnišnicama. Obe bolnišnici se borita z enakimi problemi – pomanjkanje kadra, pomanjkanje denarja, zastarelost opreme in prostorov, čakalne dobe... V obeh bolnišnicah so dobre in slabe prakse, sposobni in zavzeti zaposleni in tisti malo manj zavzeti. Pa vendar sem videla in vidim pomembno razliko. Kljub vsem težavam, preobremenjenosti, pomanjkanju prostih dni, nočnemu delu, je med zaposlenimi v Slovenj Gradcu vladalo prijateljsko vzdušje, drug drugemu smo sicer občasno pojamrali, vendar smo se hkrati bodrili, za sodelavce, paciente in njihove svojce smo vedno imeli priazen nasmeh in lepo besedo.

Bolnišnica Nova Gorica je tudi po odhodu na Koroško v mojih mislih ostala moja bolnišnica. Malo zato, ker je bila tu moja prva zaposlitev, predvsem pa zato, ker sem vedela, da bodo tam zdravili moje najbližje, sorodnike, prijatelje, sovaščane. Zato sem ves čas pozorno spremljala razvoj in dogajanje v njej. S prejšnjim predstojnikom kirurgije sem se večkrat pogovarjala o kadrovskih težavah in o možnostih sodelovanja, nekajkrat me je vabil nazaj, a sem sprva ta vabila zavračala. V bolnišnici Slovenj Gradec sem bila šest let namestnik predstojnika kirurgije, nato predstojnik, bila sem članica sveta zavoda, vpeta v delo različnih strokovnih komisij, z delom sem bila zadovoljna in se za menjavo službe nisem mogla odločiti.

Potem pa je po dolgih letih prišel trenutek, ko sem ugotovila, da je delo postala rutina, da ne najdem več izzivov, ki bi se jim lahko z vsem srcem posvetila. In začela sem razmišljati o spremembi. Dokončna odločitev je padla med epidemijo Covida, ko sem bila zaradi omejitev gibanja med občinami prisiljena zmanjšati obiske domačih in prijateljev na Primorskem.

Persepolis, Iran.

Zakaj ste se odločila, da prevzamete strokovno vodenje bolnišnice?

Vedno si ustvarim svoje mnenje in ga ob vsaki priliki tudi naglas povem. Navajena sem brez dlake na jeziku opozoriti na napake in slabe prakse. Vzgojena pa sem v prepričanju, da je kritiziranje dopustno le, če si pripravljen tudi konstruktivno sodelovati ob reševanju problemov in uvajanju sprememb.

Po zavrnitvi prijave prejšnje strokovne direktorice mi je bila ponujena prilika, da neham kritizirati in začnem konstruktivno sodelovati. In sem jo morala sprejeti.

Kakšen je vaš pogled na razvoj upravljanja v naši bolnišnici, kakšno perspektivo vidite?

Naša bolnišnica je edina zdravstvena ustanova v regiji, ki lahko prevzame skrb za najbolj bolne. Je nenadomestljiva in bo morala preživeti. V njej se rojevajo naši otroci, v njej se zdravijo in ob dopolnjenem času dostojno umirajo naše babice, dedki, sosedge, prijatelji, znanci... Tudi večina nas, zaposlenih, bo verjetno svojo življenjsko pot zaključila prav tu. Ali če si izposodim pesniške besede – z nami je od zibel do groba.

Kot vsaka ustanova ima boljše in slabše čase, ritem pa ji dajemo prav zaposleni.

Modna revija Moda iz baula, izhod v večernih oblekah.

Modna revija Moda iz baula, izhod v spalnih srajcah.

Upam si trditi, da je malo delovnih sredin v regiji, v katerih bi bilo nakopičenega toliko znanja in védenja. Vse to znanje pa je seveda potrebno negovati, ustvariti je potrebno pogoje, v katerih lahko raste, se plemeniti in daje rezultate. In prav to je naloga vodstva, ki pa mora k skrbi za ustanovo pritegniti tudi širšo skupnost, občine, ministrstva in državo.

Kakšno je vaše zasebno življenje in kaj si v prihodnosti želite?

Že na začetku sem omenila veselje do rodoslovja in zgodovine, sem članica dramske skupine društva žena Prvačina, vodim ogleda v Hiši Aleksandrink v Prvačini, sodelujem pri pripravi razstav o Aleksandrinkah in zgodovini naših krajev, rada potujem, smučam, berem.... Nikoli mi ni dolgčas in vedno imam več idej kot časa za njihovo uresničitve.

Želim si, da bi bilo življenje tudi v bodoče prijazno z mano. Da bi lahko opravljala delo, ki me izpolnjuje, preživljala čas z ljudmi, ki jih imam rada, videla čim več mest in držav, se učila, spoznavala in sooblikovala moj svet in trenutek.

Projekt Fiziološka nosečnost in imamo novo porodnišnico

Alenka Zavrtanik

V letu 2022 se je zaključil projekt EZTS-GO, Zdravstvo, podprojekt Fiziološka nosečnost. Morda je kdo med vami to kratko že zasledil v medijih; precej je bilo govora o njej, ko se je zapletala gradnja brvi čez Sočo v Solkanu, ki je bila zgrajena v sklopu drugega dela projekta. EZTS-GO (v italijanski GECT-GO) je kratica za Evropsko združenje teritorialnih sodelovanj – Gorica, Nova Gorica, ki je le eno izmed več kot 20 podobnih v Evropi. Osnovna naloga teh združenj je z različnimi projekti, ki jih podpira Evropska unija, povezovati ljudi, ki živijo ob meji. Več o združenju in projektih, ki jih izvaja, si lahko preberete na njihovi spletni strani <https://euro-go.eu/sl/>. Goriški EZTS/GECT je bil v letu 2022 nagrajen kot najboljšo združenje v Evropi. Veseli smo za uspeh in si hkrati domišljamo, da smo za kanček tega uspeha zaslužni tudi mi, ki smo delali na projektu.

K projektu EZTS-GO Zdravstvo, podprojekt Fiziološka nosečnost, zaradi številnih delovnih obveznosti nismo pristopili s prevelikim navdušenjem. Kaj kmalu pa nas je radovednost, želja po novem znanju in zanimanje, kaj delajo drugje bolje in kako, pritegnila in z veseljem smo skupaj z italijanskimi kolegi postavili osnove za Center za zdravje žensk (ki bo dejansko zgrajen čez mejo, na lokaciji Parco Basaglia, deloma bo financiran iz sredstev EZTS-GO, v glavnem pa iz lastnih virov, predvidoma bo končan v letu 2023), Pogovore z babico, Telesno vadbo za nosečnice, Vadbo v bazenu za mamice in novorojenčke in kdo ve, kaj bi še skupaj ustvarili, če nas ne bi doletela epidemija COVID-19. No, malo smo se znašli in stik z nosečnicami, za kar gre zasluga predvsem našim babicam, ohranjali s spletnimi Pogovori z babico.

Vir fotografije: Freepik.com

Kot smo večkrat slišali v času našega sodelovanja v projektu je tisto, kar od projekta najbolj oprijemljivo ostane, to, na kar lahko pokažeš s prstom, torej je bilo fizično zgrajeno. Še v času izbiranja projektnih dejavnosti je za potrebe investicije v prostore in opremo bil rezerviran določen delež finančnih sredstev, na začetku brez natančne opredelitve, kaj bo investicija in kje bo izvedena. Ves čas projekta je visela nad nami fiziološka nosečnost in spremljanje le-te v bolnišnično okolje pravzaprav ne spada. Vendar je v Sloveniji varen porod v porodnišnici; le malo porodnic je v Sloveniji, še posebej na Goriškem, oddaljenih od porodnišnice 30 minut od klica na pomoč, zato varen porod, tudi če je nosečnost potekala fiziološko, pomeni porod v porodnišnici.

Tukaj smo videli našo priložnost. Fiziološka nosečnost naj se zaključi s fiziološkim porodom v porodnišnici. Obnovimo

porodnišnico, ustvarimo naš velik porodni blok varen, sodoben, udoben in domač. Jasno nam je bilo, da to ne bo lahka naloga, ko smo odstranili strop in posegli v stare tlake in instalacijske naprave, še toliko bolj. Toda, zavihali smo rokave in se lotili obnove. Skupaj smo pripravili načrt obnove in z odlično organizacijo sodelavcev iz EZTS-GO ter pridnih rok naših sodelavcev iz Tehničnih služb in delavcev, ki so jih izbrali na EZTS-GO, se danes lahko pohvalimo s petimi novimi dvo- in enopostelnimi sobami z lastnimi sodobnimi kopalnicami, ki mamici in novorojenčkom nudijo mirno in intimno okolje, ki je potrebno za ustvarjanje prvih vezi med mamico in novorojenčkom, ki trajajo vse življenje.

Na tem mestu bi se rada zahvalila vsem sodelavkam v porodnišnici, ki so brezhibno izpeljale selitev iz porodnišnice in ponovno selitev v nove prostore ter svoje delo v korist mamic po porodu opravljale brez pritožb v nadomestnih prostorih v 4B nadstropju. Božič 2021 smo že pričakali v novih prostorih, ki so udobni tako za mamice po porodu kot za vse nas, ki tam delamo. Porodnišnica je po obnovi tudi bolj varna. Nova vrata ne omogočajo nenadzorovanih prihodov na oddelek. Elektronski sistem beleži vsak vstop s službeno kartico, sicer je potrebno uporabiti zvonec na vratih. S tem imamo nadzor tudi nad obiskovalci, kar v času pandemije ni neznanemarljivo. Žal, zaradi pomanjkanja

Vir fotografije: Freepik.com

finančnih sredstev, obnova 3. nadstropja v celoti ni bila možna. Vendar ideja o obnovi živi in tudi okvirni načrti ostajajo, na njih ne bomo pozabili.

Tudi za Božič 2022 smo bili obdarovani. Zelo smo bili veseli nekoliko nepričakovane nove opreme v porodnem bloku, ki bo porodicam omogočala, da bodo same izbrale rodni položaj, ki jim najbolj ustreza, babice pa bodo s sodobnimi pripomočki skrbjele ves čas poroda za varen potek in zaključek poroda z živahnim novorojenčkovim jokom.

Ob zaključku projekta EZTS-GO Zdravstvo, podprojekt Fiziološka nosečnost, z navdušenjem ugotavljam, da smo s sodelovanjem v projektu pridobili nova znanja

in prijatelje pri naših sosedih. Z novimi spoznanji smo se približali našim nosečnicam in morda jim bomo znali v prihodnje še bolje prisluhniti. Obnovili smo porodnišnico, pridobili smo lepe in udobne sobe s sodobnimi kopalnicami, ki so jih mamice s svojimi novorojenčki še posebej vesele, mi pa smo hvaležni za novo sodobno opremo v porodnem bloku.

Tudi po zaključku projekta bomo ohranili prijateljske stike s kolegi iz Italije in sodelavci iz EZTS-GO in se z veseljem odzvali vsakemu vabilu za sodelovanje. Dragi sodelavci, tudi takšna je lahko naša bolnišnica. Pridite nas obiskat, da se prepričate v živo.

Urgentni center – naš in vaš

Erik Sedevčič, predstojnik UC

Sedem let je bilo včeraj in včeraj je bilo le bolj zgodaj to jutro in jutro se je zdelo oddaljeno celo večnost - če si za uvod izposodim besede, ki sem jih nekoč, neke prebral. Toliko je namreč minilo od tistega daljnega 30. decembra 2015, ko smo polni pričakovanj, energije, strokovne predanosti in, če želite, tudi kančka naivnosti, kot ga premore le nekdo, ki v svoji vnemi želi postaviti nekaj novega, kar bo dobro za vse in bo brez najmanjšega dvoma prineslo dodano vrednost pri obravnavi urgentnih pacientov, odprli vrata najmlajšemu oddelku naše bolnišnice – Urgentnemu centru Nova Gorica.

Če bi me takrat vprašali ali vem, v kaj se podajam, kje vse prežijo pasti in ali sem prepričan o uspehu, bi prav gotovo brez obotavljanja odvrnil, da sem v to več kot prepričan in ni je sile na tem svetu, ki bi me od tega odvrnila. Hvala bogu za svoj optimizem in zaupanje v intuicijo. Dandanes, s polnim nahrbtnikom spoznanj in iz-

kušenj, bi storil popolnoma enako. Pa ne zaradi sebe, temveč zaradi svojih sodelavk in sodelavcev, ki s predanim delom in odličnim medsebojnim sodelovanjem vsak dan dokazujejo, da so resnično tim, ki je zaupanja vreden in na katerega se lahko vedno zanesem. O tem ni nikakršnega dvoma. Brez dvoma pa je urgentni center imel srečno roko tudi s strani vodstev bolnišnice, ki so nam vsa, brez izjem, ves čas stala ob strani in nas podpirala.

Nič velikega se ne da narediti čez noč in vsak začetek je težak, še posebej na začetku. Urgentni center je nastajal iz nič, rastle postopoma, napredoval korak za korakom in se neprestano razvijal, nikoli rinil z glavo skozi zid in včasih stopil tudi korak nazaj. Nikdar nismo bili popolni, a vedno smo stremeli k odličnosti, z željo biti vsak dan boljši. Zavedali smo se, da kar storimo v danem trenutku, bo imelo posledice za prihodnost, zato so bili naši koraki vedno premišljeni, medsebojni odnosi pa

naravnani v pozitivno smer. Do nikogar nismo gojili zamer, četudi nam ni bilo zmeraj lahko in nismo bili vedno razumljeni, dasiravno smo se trudili narediti vse najboljše, kar je bilo v naši moči. In prav zaradi tega nismo nikoli odnehali, niti ko nam je bilo najtežje in mnogi niso verjeli v nas. Vedno radi prisluhnemo dobronamernim nasvetom, kritikizem preslišimo in ne poskušamo spreminjati ničesar, na kar nimamo vpliva, svojih uspehov ne obešamo na veliki zvon, vendar smo nanje iskreno ponosni. Besede - ne zmorem, ni v našem besednjaku, saj verjamemo, da je nemogoča le tista pot, ki je nismo nikoli začeli. Svoje delo imamo zelo radi. Vsa-kogar cenimo in spoštujemo, svoje misli izražamo odkrito, ves čas se trudimo biti prijazni in ljudem pomagati, nikogar ne silimo, da nam je podoben, obljube izpolnimo in ne iščemo prazne pozornosti. Zavedamo se, da besede včasih bolj kot dejanja, zato gojimo nično toleranco do netolerance.

Uspehi se ne zgodijo sami od sebe in niso posledica nekih srečnih spletov okoliščin oziroma naključij, temveč so vedno rezultat trdega dela vseh zaposlenih. Skupaj s strokovnim znanjem so se ves čas razvijale tudi premišljene in učinkovite menedžerske odločitve, smelo zapisane v dokumentu Strateška mapa in sistem uravnoveženih kazalnikov za Urgentni center do leta 2022. Zaposleni v urgentnem centru smo spodbujeni k stalnemu izobraževanju in urjenju veščin ter strokovnemu napredovanju, redno se udeležujemo znotraj- in zunaj-bolnišničnih pridobivanj znanj ter podiplomskega študija, mnogi od nas so mentorji mlajšim kolegicam in kolegom. Trudimo se z vlaganji v infrastrukturo, v zadnjem času predvsem v posodobitev računalniške opreme ter uvedbe digitalnih procesov dela in povezljivosti medicinskih aparatov v bolnišnični informacijski sistem. Verjamemo, da so urejeni pogoji dela eden izmed bistvenih razlogov večje motiviranosti za delo. Ker sva v urgentnem centru redno zaposlena le dva zdravnika in pol, so za neprekinjeno obravnavo urgentnih pacientov nepogrešljivi specialisti in specializanti kirurških strok ter specialisti in specializanti internističnih strok, poleg tega pa tudi ostali specialisti in specializanti vseh bolnišničnih specialnosti, nameščeni izven urgentnega centra. Prepričani smo, da s svojim delom ustvarjamo pozitivno podobo celotne bolnišnice ter večamo ugled v javnosti. Z racionalno porabo materialnih sredstev in energentov, racionalizacijo pri naročanju storitev, zmanjševanjem zalog, natančnim in doslednim beleženjem ter obračunavanjem porabe in storitev, prizadevanjem po doseganju in izplačilu vseh priznanih točk iz Splošnih dogovorov za tekoče leto, uspelimi pobudami k spremembam Splošnih dogovorov, možnostjo samoplačniških obravnav nenujnih pacientov, širitvijo dejavnosti in racionalizacijo števila zaposlenih smo negativno poslovanje iz prvega leta delovanja v zadnjih letih spremenili v presežek prihodkov nad odhodki, ne da bi pri tem trpeli strokovna obravnava ali varnost pacientov. In kar je najpomembnejše – pacienti so z našim delom zado-

voljni, saj jim nudimo profesionalne, kakovostne in zanesljive zdravstvene storitve na hiter, enostaven, partnerski in zaupen način, prilagojen potrebam posameznika. Kot predstojnika me zelo veseli tudi dejstvo, da postopoma uresničujemo vizijo, ki smo si jo zadali pred štirimi leti, da do leta 2022 postanemo učni center na področju urgentne medicine in oživljanja tako za zaposlene v bolnišnici kot tudi za širšo laično in strokovno javnost, kar bo vsekakor dvignilo raven zdravja v regiji.

Kakšne so naše usmeritve za naprej?

Urgentni center je kraj, kjer se zaposleni srečujemo z bolniki in poškodovanci vseh starostnih skupin, tudi z življenjsko ogroženimi. Pacienti pridejo nenapovedano in so na obravnavo nepripravljeni, zato se posledično pri nekaterih pokažejo negativna čustva, kot so strah, jeza in negotovost, kar moramo zdravstveni delavci takoj prepoznati in pravilno odreagirati. Zato bomo še naprej veliko pozornosti posvetili pridobivanju veščin na področju spoštljivega medsebojnega komuniciranja brez izključevanja, poniževanja, šikaniranja ali

omalovaževanja kogarkoli. Tudi na drugih področjih bomo nadaljevali po isti poti, ki smo si jo zastavili že pred sedmimi leti in jo vsekakor tudi nadgrajevali. Vse sile bomo polagali v to, da urgentni center ostane vodilni regijski strokovni, povezovalni, raziskovalni in učni center na področju urgentne medicine, katerega poslanstvo je skrb za urgentne paciente in v katerem se ne bodo dobro počutili samo pacienti, temveč tudi zaposleni.

Urgentni center je v času epidemije covid-19 ostal zgodba o uspehu, saj smo kot prvi v bolnišnici začeli z ločeno obravnavo kužnih in nekužnih pacientov ter spremenjene procese dela razvili do te mere, da je delo s kužnimi pacienti postalo varno, strokovno in tekoče. S svojim znanjem in izkušnjami na tem področju smo aktivno sodelovali pri ustanovitvi in delovanju covidnega oddelka, kjer tvorno sodelujemo še danes. Izkušnja z epidemijo covid-19 nas je obogatila z ogromno dodatnega znanja ter jasno opozorila na nekatere arhitekturne pomanjkljivosti urgentnega centra, ki jih kaže spremeniti čim prej. V ta namen smo izdelali idejno zasnovo delne predelave in dograditve prostorov urgentnega centra, kjer bo mogoče obravnavati

vse urgentne paciente na enem mestu, ne glede na specialnost, z možnostjo ločene obravnave kužnih in nekužnih pacientov v posebnih epidemioloških razmerah.

Prenovo smo razdelili v tri faze.

V prvi fazi bomo združili prostor za počitek (t. i. malo čajno kuhinjo) in zaliv za »stretcherje« v Enoti za bolezni v skupni prostor, kjer bomo uredili ambulantno za urgentno nevrološko dejavnost, ki bo izven delovanja le-te lahko služila tudi kot ambulantna za obravnavo ostalih urgentnih pacientov. Ambulantna bo urejena in opremljena tipsko, po vzoru ostalih ambulant v Enoti za bolezni. S tem bomo rešili veliko stisko s prostorom, ki se je pojavila ob preselitvi urgentne nevrološke dejavnosti v urgentni center. Do tega trenutka je že izdelan načrt s strani arhitektov, tako da se lahko upravičeno nadejamo skorajšnjih gradbeno-obrtniških del.

V drugi fazi načrtujemo povečanje površin glavne čakalnice urgentnega centra, saj se je izkazala kot izrazito premajhna, toliko bolj v času epidemije covid-19, ko je bilo treba vzdrževati medosebno razdaljo, pa tudi v postcovidnem času, ko se je število obravnav urgentnih pacientov v Enoti za poškodbe povečalo za 11 %, v Enoti za bolezni pa tudi do 30 % glede na številke v predcovidnem obdobju. Prenatrpanost čakalnice poveča ne samo možnosti širjenja različnih infekcijskih bolezni, poveča tudi nestrpnost, agresivnost in slabo počutje med pacienti. Čakalnica naj bi se predvidoma razširila na prostor med obstoječo čakalnico in C-traktom bolnišnice.

Pri načrtovanju mreže urgentnih centrov v Republiki Sloveniji žal ni prišlo do načrtovanja in izgradnje t. i. pediatričnih urgentnih centrov, kar občutimo tudi zaposleni v naši bolnišnici, predvsem pa naši mali bolniki, ki so trenutno obravnavani na kar treh različnih lokacijah, kar zahteva dodatne organizacijske prilagoditve. Z iz-

gradnjo pediatričnega urgentnega centra bi obravnavo otrok in mladostnikov združili na enem mestu, kjer bi poleg ustreznih ambulantnih prostorov uredili tudi previjalnico ter od odraslih pacientov ločene sanitarije in ločeno čakalnico. Pediatrični urgentni center naj bi predvidoma stal med urgentnim centrom in C-traktom bolnišnice, vendar pa je o podrobnejših načrtih za zdaj še prezgodaj govoriti.

Tretja faza bi predstavljala ureditev oziroma izgradnjo infekcijskega dela urgentnega centra, ki bi omogočal:

- popolnoma ločeno obravnavo kužnih pacientov v izolacijskih boksih, ki bi zagotavljali tudi ureditev sivega območja z neposrednimi vhodi iz čakalnice,
- infekcijski reanimacijski prostor,
- ločena filtrski vhod in izhod za osebe in paciente,
- ločene sanitarije v čakalnici in v rdečem območju,
- izliv z dezinfektorjem v rdečem območju,
- nadzorni pult za kužne paciente.

Med morebitno epidemijo bi bil infekcijski del urgentnega centra popolnoma ločen od ne infekcijskega, kjer bi delo v belem območju lahko potekalo nemoteno. V primeru posameznih kužnih pacientov bi izolacijski boksi zadostovali za obravnavo le-teh in ne bi prišlo do poseganja v delo v ostalem delu urgentnega centra.

V času, ko ne bi bilo epidemije, bi infekcijski del urgentnega centra služil kot prostor za obravnavo enodnevnih urgentnih pacientov, kar bi pomenilo razbremenitev s kratkotrajnimi sprejemi pacientov na ostale bolnišnične oddelke. Tudi nočni sprejemi življenjsko neogroženih urgentnih pacientov bi v tem prostoru lahko počakali do jutra in ne bi motili nočnega počitka ostalih hospitaliziranih pacientov v glavni bolnišnični zgradbi.

V prostorih prenovljenega urgentnega centra bi lahko delovale tudi ostale urgentne specialistične dejavnosti (ORL, ortopedija, ginekologija), ki so trenutno locirane izven urgentnega centra.

Načrti za tretjo fazo prenove urgentnega centra so šele idejni. Pred dokončno odločitvijo bo treba pridobiti soglasje med vsemi strokovnimi službami bolnišnice.

Zelo si tudi prizadevamo, da bi v letu 2023 načrtno posodobili dotrajano medicinsko opremo in dokupili manjkajočo, ki bo bistveno vplivala na boljšo, hitrejšo in varnejšo oskrbo urgentnih pacientov. Upamo, da bomo pri tem uspešni.

Delo v urgentnem centru ponuja odlično izhodišče za pridobivanje široke palete znanj iz urgentnih stanj na vseh področjih medicine. Nikoli ni monotono in nikdar ne moreš vedeti vnaprej, kaj se bo zgodilo v naslednjem trenutku. Ravno zaradi svoje raznolikosti in dinamičnosti je delo v urgentnem centru v osnovi zelo privlačno in predstavlja velik profesionalni izziv na vseh področjih zdravstva za vsakogar, ki ga tak način dela zanima, še posebej za mladega človeka, ki šele dobro stopa na svojo karierno pot. Žal pa se vsem urgentnim centrom, tako tudi našemu, zaradi trenutnega stanja prenatrpanosti s pacienti, ki mnogokrat niso urgentni, neupravičeno godi huda krivica. Kakorkoli, ne dopustimo, da bi se težave zažrle v nas, vse je odvisno od tega, kako se nanje odzovemo.

Kdor odneha, nikoli ne zmaga – kdor zmaga, nikoli ne odneha.

Za konec želim vsem sodelavcem uspešno delo, polno zadovoljstva in medsebojnega razumevanja.

Zaključni dogodek projekta Salute – zdravstvo

Nikol Krizmancic, mag. prof. logop. in surdopedag.

Ana Gaberšček, dipl. delovni terapevt

Jožica Vončina, prof. def. logoped

EZTS – GO, ki deluje v okviru Interreg Italija – Slovenija, je 29. 11. 2022 v hotelu Perla organiziral zaključni dogodek Projekta Salute – Zdravstvo.

Udeležile smo se ga tudi terapevtke iz OIMR Stare Gore, ki smo v projektu delovale za področje Avtizem. V obdobju od leta 2018 do 2021 so se terapevti iz Oddelka za invalidno mladino in rehabilitacijo Stara Gora, Splošna bolnišnica »dr. Franca Derganca« Nova Gorica ter

iz Oddelka za otroško nevropsihiatrijo - Neuropsichiatria infantile (NPI) di Gorizia, Italia, pod mentorstvom dr. Costanze Colombi usposabljali za delo z malčki po modelu ESDM – Early Start Denver Model.

Pristop obravnave po modelu ESDM predstavlja celosten program zgodnje obravnave za malčke in predšolske otroke z avtističnimi motnjami v starosti od 12 do 48 mesecev. Pri spektru avtističnih

motenj se težave izražajo na več področjih razvoja, zato je smiselna celostna obravnava.

Obravnava se usmerja na vsa področja razvoja, kjer se zaznavajo odstopanja od razvojnih mejnikov. Cilji obravnave se osredotočajo na razumevanje govora, izražanje, socialne spretnosti, imitacijo, kognitivne sposobnosti, veliko in fino motoriko, vedenje, samostojnost ter na zaposlitve v vsakodnevnih okoliščinah.

Osrednja dejavnost je zasnovana na igri, ki sledi zastavljenim ciljem za posameznega otroka, na več razvojnih področjih. Igra omogoča učenje, emocionalno ugodno počutje in razvijanje socialne interakcije ter komunikacije, tako v vsakodnevnih rutinah, kot tudi v različnih socialnih okoljih.

Oktobra letos je v Moravskih Toplicah potekal kongres logopedov Slovenije, kjer smo se v zvezi z vsemi dejavnostmi, povezanimi s projektom, predstavili s člankom, plakatom in ustno predstavitvijo.

Sama zasnova in način sodelovanja med ustanovama sta v okviru projekta Salute zdravstvo – Avtizem potekala profesionalno, v veliko podporo strokovnemu razvoju udeleženih terapevtov ter spod-

budila prenos pridobljenih kompetenc v vsakdanjo prakso.

Pridobivanje strokovnih veščin je potekalo v praksi pod mentorstvom certificiranih terapevtov za delo po modelu ESDM – EARLY START DENVER MODEL. Uspesabljanja so se odvijala na Oddelku za otroško nevropsihiatrijo v Gorici, veliko praktičnega dela z otroki in družinami pa je potekalo na Oddelku OIMR Stara Gora.

Terapevti so s sodelovanjem in medsebojnim pretokom izkušenj in informacij ustvarjali učinkovito timsko izkušnjo, ki je segla na širše območje obeh Goric, ob zaključku usposabljanja pa so prejeli

certifikate MIND Instituta iz Amerike, za delo po omenjenem modelu.

Trenutno terapevti pridobljena znanja vključujejo v delo z otroki z motnjami avtističnega spektra ter z vsemi ostalimi, ki nakazujejo podobne težave.

Projekt predstavlja v tem prostoru velik doprinos širši skupnosti. Oblikoval se je čezmejni tim strokovnjakov, pridobili so se prostori, namenjeni souporabi, veliko pripomočkov za delo ter obsežno znanje, s katerim terapevti obravnavajo otroke in prenašajo znanja za delo z njimi v domačem okolju tudi na starše.

Zlata zapestnica prvemu novorojenčku v letu 2023

Po zvočnem zapisu zapisala Snežana Kuzmanović Taurian, DMS

Oliver se predstavi sam.

Pozdravljeni vsi, ki delate tam v bolnišnici, sem razmišljal kako naj se predstavim. Najprej se nisem hotel. Saj veste varstvo podatkov, pa to..., pa ta pozornost. Nisem bil prepričan, ali mi to paše.... pa me je potem prepričala tale, ta prijazna, ki si vse to zapisuje. Je rekla, da bo to lep spomin tudi za potem, ko bom že večji in se bom lahko občudoval v vaši reviji. Za vsak primer sem poklical še starejše kolege, prve novorojence prejšnjih let, ki so sedaj že veliki, pa so mi rekli, da to ni nič takega.

Pa sem premislil in pristal. Novinarjev k sreči ni bilo, ker je bil ravno čas gripe, korona virusa, in prehladov, tako, da večji medijski pozornosti v živo nisem bil izpostavljen. Pozdravit me je prišel sam direktor. Sem bil zelo vesel. Naredili so nekaj fotografij, na katerih sem seveda najlepši. Fotografiral sem se z mamico in

sestrami, ki so pazile name. Potem so moji mami dali rožice, jaz pa sem dobil kičasto zlato zapestnico. Sicer ne vem čemu mi bo služila. Dejstvo pa je, da si je ne bom nikoli nataknil. Halo !? Raje bi mi, če že podarili naložbeno zlato ne. Razmislite. To bi bil moj predlog. Pa brez zamere. Za punčke naj bo, zdaj je baje rumeno zlato spet moderno, ma za nas fante...

No, sedaj pa k predstavitvi. Jaz sem Oliver. Rodil sem se prvi v letošnjem letu v vaši porodnišnici. Moja mami je Mateja in dela pri vas, tatko pa je Klemen. Težek sem bil 3890 gramov in dolg 53 centimetrov. Zdaj pa sem že cel korenjak. Težek sem 8300 gramov in dolg kar 67,5 cm. In da veste, se še zmeraj dojim. Tako kot piše tudi v knjigah, da je prav. Zob mi še noben ni zrasel, zato mami še ne delam problemov z ugrizi. Jo pa kdaj pa kdaj za šalo uščipnem. To pa že znam ha,ha,... pa kravice znam pasti in se v posteljici kar sam obračam. Sem res močen...hi,hi,hi...-če hočete, se lahko v trenutku s hrbta na

trebušček obrnem ali obratno. Ne vem kaj naj vam še povem. Nekam je vroče postal. Šel bom tudi na morje. Ga še nisem videl. Se ga pa zelo veselimo. Dragi moji, to bi bilo z moje strani vse.

Želim vam lepo in ne preveč naporno poletje.

Igor Klavora,

dr. med., spec. splošne in abdominalne kirurgije

Snežana Kuzmanović Taurian

Dober dan, dr. Klavora. Danes bi z vami opravila intervju, v katerem bi vas povprašala o vašem življenju in vaši poklicni poti. Bi se lahko predstavili in nam povedali, od kod izhaja vaš rod, kje ste odrasčali in kje ste se šolali?

Hvala za vabilo na intervju, na katerega sem sicer kot ste videla le stežka in po dolgem času pristal. Rodil sem se v Postojni, ker takrat šempetrska porodnišnica še ni obstajala. Prvi dve leti mojega življenja smo bili kot mlada družina razpeti med Dornberkom, kjer je živela nona, ter Tolminom, kjer so bili očetovi starši, tako da imam primorske, vipavsko-tolminsko-bovske, deloma pa tudi gorenjske korenine. Po približno

dveh letih, pa smo se kot mlada družina preselili v znani blok »čebelnjak« v mlademu mestu Nova Gorica, kjer sem preživel večino otroških let ter tam obiskoval osnovno šolo in gimnazijo do odhoda na fakulteto. Prvi razred osnovne šole sem zaradi daljše bolezni v družini obiskoval v Tolminu, vse ostalo pa v Novi Gorici. Študiral sem v Ljubljani, po opravljenem stažiranju v naši bolnici pa sem bil vpoklican v vojsko, ki sem jo najprej služil v Beogradu na Vojno medicinski akademiji, nato pa sem bil kot vojaški zdravnik premeščen h graničarjem v Tolmin, tako da sem skrbel za vojake, oficirje in njihove družine na meji od Predele do Goriških Brd. Takoj po opravljenem vojaškem roku sem se zaposlil kot splošni zdravnik v delavski ambulanti v zdravstvenem domu v Novi Gorici, kar je bilo takrat obvezno, s 1. novembrom 1987 pa sem začel s specializacijo v šempetrski bolnišnici. Od leta 1988 živim v Solkanu.

So bili med vašimi sošolci tudi kake znane osebnosti?

Med sošolci iz vrtca, osnovne šole in gimnazije imam še vedno veliko prijateljev in prijateljic, s katerimi sem ostal v odličnih odnosih. Z njimi se pogosto srečamo, slišimo po telefonu, prav tako pa se kdo izmed njih občasno obrne name s kakim vprašanjem ali prošnjo vezano na moj poklic. Lahko rečem, da sem imel v življenju srečo, da sem šolske klopi deli z veliko dobrimi ljudmi različnih poklicev in statusov. Če pa ste me že vprašali po znanih osebnostih, bom začel kar s prvim razredom osnovne šole, kjer sva stare šolske klopi v Tolminu gulila skupaj s sedanjim predsednikom SAZU dr. Petrom Štihom. Na fakulteti pa

sva praktično vse študijsko obdobje prijateljevala in si delila dobro, slabo, resno in zabavno, z verjetno najbolj znanim slovenskim kirurgom in poslovnežem dr. Markom Bitencem. Z njim sem ostal v odličnih odnosih in še vedno se pogosto slišiva, in to ne le zaradi službenih zadev.

Kako pa ste se odločili za zdravniški poklic? So imela vlogo tudi čustva?

Vem, na kaj namigujete. Gotovo je na to vplivalo dejstvo, da sem ta poklic poznal, saj je bil že moj oče kirurg. Poklic sem poznal od otroštva, vključno z njegovimi slabostmi, zlasti zaradi velike odsotnosti od doma oziroma družine. Ko zdaj razmišljam, se spominjam, da je name naredil vtis tudi značilen vonj po kirurških razkužilih na rokah, ki ga je iz bolnišnice prinašal oče. To je do neke mere gotovo vplivalo. Sicer pa sem bil kot najstnik živahen fant in v gimnaziji niti slučajno nisem imel dovolj časa za učenje, na prvem mestu sta bila šport in zabava. Zato si nisem delal utvar, da bom sprejet na medicinsko fakulteto in sem imel rezervno možnost fakulteto za šport. Potem pa sem se vendarle zresnil in se lotil učenja za maturo in sprejemni izpit. Na medicino sem bil sprejet, čeprav sem iz gimnazije prinesel slabe ocene, saj sem se dobro odrezal na sprejemnem izpitu. Rad se pošalim, da ob trenutno veljavnih vpisnih pogojih na Medicinski fakulteti ne bi uspel priti niti do vratarja. Očitno pa sem tudi sam nehote nekoliko vplival na hčerko, ki bo v kratkem postala zdravnica in sem seveda na to ponosen.

Izvedela sem, da ste se izpopolnjevali tudi na Kliniki Gemelli v Rimu. Nam o tem lahko poveste kaj več? Ste se izpopolnjevali še kje drugje?

Klinika Gemelli je prišla v igro slučajno, bolj preko osebnih vez mojega tasta, ki je bil takrat veleposlanik pri Svetem sedežu v Rimu. Po tej poti sem prišel v stik s profesorjem na tej kliniki, ki je bil kirurg in se je v tistem času ukvarjal s kirurgijo debelosti in je predaval tudi v Ameriki. Tako sem prišel k njemu na kliniko, kjer sem videl veliko stvari, ki so me navdušile in mi ostale v spominu do danes. Videl sem njihov urgentni center ter znamenito operacijsko dvorano s kupolo, ki izgleda kakor v filmih in v kateri je bil operiran tudi papež Janez Pavel II Woytyła. Sicer pa sem se stalno izpopolnjeval. Največ sem odnesel od izpopolnjevanja iz laparoskopske kirurgije na kliniki Charité v Berlinu, na anatomskem inštitutu v Gradcu ter izpopolnjevanja na kliniki v Aachnu, ki deluje kot klinika za komplicirane recidivne kile za celotno Nemčijo. Glede operacij kil sem se veliko naučil v Mestrah, kjer je delovala šola za hernije, ki sem jo potem prevzel za nekaj let in vodil v Šempetru. Poleg tega sem se trikrat udeležil znamenite hepatobiliarne šole pri svetovno znanemu prof. Gadžijevu, ki je nedavno izdal knjigo, ki jo priporočam v branje. Gre za profesorja z veliko začetnico, ki je veliko pripomogel k mojemu znanju. Ko sem prebral knjigo, sem ga tudi poklical in bil je zelo vesel, da sva se po dolgih letih spet slišala in poklepetala. Izpopolnjeval sem se tudi na področju splošne kirurgije – med drugim imam opravljene tri AO tečaje za osteosintezo, saj sem kot mlad kirurg želel postati travmatolog, potem pa je nanoslo, da sem končal kot abdominalni kirurg. Vsa leta sem se udeleževal tudi aktivno vseh srečanj in kongresov v Sloveniji, tako da sem ob delu pridobil tudi dodaten naziv specialista iz abdominalne kirurgije. Še vedno sem sodni izvedenec za splošno in abdominalno kirurgijo. Več let sem bil tudi

zdravnik cenzor pri zavarovalnici. V letih, ko sta sinova tekmovala in še kasneje sem bil zdravnik Kajakaškega kluba Soške elektrarne in sodeloval uradno pri Kajakaški zvezi Slovenije tudi na številnih tekmah do svetovnih prvenstev kot reševalec iz vode, zdravnik in na koncu kot organizator, saj sem bil obdobje tudi predsednik IO kluba KKSE. Po študentskem obdobju učenja smučanja pretežno tujih gostov sem potem še leta dežural kot zdravnik reševalec na Kaninu. Znanje sem pridobival tudi iz endoskopij ter dolga leta deloval kot kolonoskopist v programu SVIT. Sedaj seveda to širino in dejavnosti opuščam, menim, da morajo na kongrese in delavnice hoditi mlajši kolegi. Zaradi covida so postala izobraževanja bolj »zoom« varianta, kar je včasih udobno, a moram priznati, da sem največje skrivnosti dobrih kirurgov dobil po uradnih predavanjih v neposrednem in neformalnem stiku zvečer ob večerji ali kozarčku pijače.

Kako so se tekom vašega službovanja v naši bolnišnici razvijali stroka in odnosi v kirurškem kolektivu?

Stroka se je razvijala stalno. To je nedokončana zgodba, ki se dogaja vsakodnevno – kdor hoče biti v tem poklicu dober in strokoven, se mora vse življenje izpopolnjevati in veliko operirati. Moja generacija je imela pri tem veliko srečo, saj smo specializirali v začetku devetdesetih, ko se je začel razcvet minimalno invazivne kirurgije, kar je bilo za mladega kirurga z začetnim znanjem prodirajočega računalništva in predvsem video igrice idealna priložnost za napredek. Starejši kolegi tega znanja niso imeli toliko, ravno tako kot mi danes ne premoremo takšne spretnosti, kot so jo mladi pridobili skozi uporabo pametnih telefonov, tablic in medijev. Stroki smo torej sledili in tudi sam sem veliko pripomogel k njenemu razvoju. Lahko se namreč pohvalim, da sem enega od laparoskopskih posegov – sočasno laparoskopsko operacijo kile in žolčnih kamnov – opravil kot prvi v Sloveniji ter ga tudi predstavil na kongre-

su. Poleg tega sem uvedel še nekaj manjših posegov, saj sem si prizadeval, da bi vse novosti prišle tudi v našo bolnišnico. V tem sklopu sem bil skoraj pet let tudi vodja šole za kile za kirurge iz vzhodne Evrope in še danes me kličejo kolegi iz Srbije in Bolgarije, da so se takrat pri nas dobro počutili in se naučili nekaj novega. Dolga leta smo bili pri nas vodilni glede implantatov v problematiki reševanja kil, kar sem tudi redno predstavljal na kongresih in srečanjih. Stroka v resnici napreduje eksponentno, so se pa spremenile finančne zahteve – nekoč ni bilo potrebno toliko denarja, kot ga danes zahtevajo nove dejavnosti, posegi in aparature. Moja generacija je začela s slušalkami v žepu ter klavircem in kotomerom v prsnem žepu halje, sedaj pa je to že redko, vsi imamo pametne telefone in dostop do računalnika. Diagnostika se je premaknila iz natančnega kliničnega pregleda in anamneze z neposrednim stikom z bolnikom v natančno gledanje računalniških ekranov po opravljenih kompliciranih slikovnih in ostalih preiskavah, ki so nekatere lahko na žalost tudi škodljive za zdravje. Verjamem, da bi pri nas lahko uvedli še nekatere novosti, vendar smo žal omejeni s finančnimi sredstvi. Trenutno imamo na kirurgiji nekaj mladih kirurgov, ki bi bili sigurno sposobni tudi robotske kirurgije, vendar je cena robota za nas zaenkrat verjetno nedosegljiva.

Z napredkom stroke pa je vse izrazitejša tudi subspecializacija, kirurg vse težje pokriva ves spekter znanja diagnostike in terapije na področju celotne kirurgije, tako da smo se vsi nekako subspecializirali. To je za pacienta pogosto dobro, za bolnišnico, kakršna je naša, pa je to do neke mere težava, saj s tako izrazito subspecializacijo izginja profil splošnega kirurga, zaradi česar so zlasti pri dežurnih ekipah potrebe vse večje in je težko organizirati službo.

Odnosi? Ko sem sam prišel na kirurgijo, je bil kirurški kolektiv majhen – če se prav spomnim, je bilo kirurgov dvanajst. Morda je k temu pripomoglo začetno navdušenje, ampak na začetku so se mi zdeli odnosi odlični. Spominjam se, da smo tako jaz kot

Snežana Kuzmanović Taurian, DMS in dr. Igor Klavora

kolegi iz moje generacije hodili v službo tudi pol ure prej in ostajali v službi do poznega popoldneva, ne da bi za to zahtevali nadure. Na začetku, ko sem sodeloval še kot študent, smo imeli celo odbojgarsko ekipo, s katero smo nastopali v trim ligi, igrali smo košarko, nogomet ter se družili v prostem času. Med vojno 1991 smo pokazali neverjetni timski duh, povezanost in se odpovedali plačila vsem naduram, ki smo jih opravili v izrednih razmerah za dobro Slovenije in vseh poškodovancev, ne glede na kateri strani so se borili in kateri narodnosti so pripadali. Država je na to pozabila in nobena sestra ali zdravnik iz tistega obdobja ni dobil statusa vojnega veterana. V kasnejšem obdobju pa so se tudi v odnosih v našem kolektivu začele zrcaliti razmere v družbi, ki so spreminjale. V ospredje prihajajo vrednote in merila, ki so mi pogosto tuja in se z njim ne strinjam. Poleg tega so razmere v kolektivu v veliki meri odvisne od vodje, tako da so se odnosi spreminjali od dobrih do slabih in zelo slabih glede na to, kdo je bil na čelu. Menim, da vsak ni primeren za vodjo, ker ta poleg strokovnosti potrebuje tudi veliko čustvene in socialne inteligence ter življenjske modrosti za vodenje. Prav tako tisti, ki se prijavi za vodilno mesto, s tem

avtomatično ne pridobi tudi vsega strokovnega znanja in izkušenj da bi lahko postal superioren svojim sodelavcem in tako preskoči nek dolgotrajni in doživljenjski strokovni razvoj. Vodja mora biti dober organizator dela in točka povezovalnosti celotnega tima. Tudi sam sem se vodstvenim funkcijam najraje izogibal, čeprav so me večkrat prosili, naj jih prevzamem. Smatram namreč, da sem karakterni včasih zelo vzkipljiv, mogoče preveč redoljuben, zahteven, kar ni dobro za vodjo. Ko se odločiš za vodjo, nehote deloma zastane tudi tvoj strokovni del, zato sem ostal zmeraj zvest osnovnemu kirurškemu delu. Ob tem moram priznati, da so se v zadnjih dveh letih odnosi v našem kolektivu bistveno izboljšali in so vsaj v moji generaciji primerljivi z »dobrimi starimi časi«. Upam, zelo upam, da bo tako še naprej. Seveda pa se v tako velikem in raznolikem timu nikdar ne da izogniti napetostim in konfliktom, konec koncev je že samo delo stresno in psihično utrujajoče. In če si včasih izmenjamo tako nakopičene napetosti tudi bolj kirurško grobo in glasno, ne smatram to kot nekaj groznega. Seveda pa se moraš potem znati zopet normalno pogovarjati in biti konstruktivno sodelujoč pri odločitvah za dobrobit bolnika, kar je naše osnovno

poslanstvo. Moram pa na koncu poudariti, da na odnose v kolektivu v postkovidnem obdobju zelo vpliva pomankanje srednjih medicinskih sester in njihova preobremenjenost. To smatram kot trenutni osnovni problem zdravstva. Denarja v zdravstvu je dovolj, a žal odteka v čudne kanala in ne po pravih poteh. Tudi tok denarja v kanalček zaposlenih v skupini J naših sodelavcev v bolnici sramotno presiha.

Kako pa vzpostavljate stik s pacienti? Je pri tem prostor za čustva?

Že vse življenje živim in delam večinoma z ljudmi iz Vipavske in Soške doline, tako da me ogromno ljudi pozna od otroštva dalje. Zato skušam biti predvsem dostopen, preprost, domač. Mislim, da je ljudem všeč, če začetni strah pred obravnavo v kirurški ambulanti ali operacijo razbiješ s pogovorom o njihovih domačih krajih, ki jih poznajo in njihovih znamenitostih ali o poklicu, ki ga opravljajo. Je pa res, da nekaterim pacientom to ni všeč, ker zlasti v današnji internetni dobi pridejo v ambulanto zelo osredotočeni na svojo že definirano »Google diagnozo«, zaradi česar jih

to ovinkarjenje moti in želijo čim prej priti do odgovorov, ki so si jih začrtali v glavi. Zato se umetnosti pristopa do pacienta še vedno učim in bom gotovo še kdaj zgrešil v stiku s pacientom in se komu zameril. Tudi zdravstveni delavci smo samo ljudje in ne moremo biti vsak dan dobre volje in nasmejani. Tudi mi imamo skrbi in probleme, zdravstvene težave, ki lahko vplivajo na odnos s pacientom in naše vsakdanje delo.

Prostor za čustva seveda obstaja in mora obstajati. Pri delu v zdravstvu je nujno potrebna empatija do ljudi in sam se skušam izogibati birokratskim pristopom, ki obravnavo vlečejo v mesece ali leta. Kot bolnik sem izkusil, kako hudo je, če človek na nek morda življenjsko pomemben izvid čaka štirinajst dni, takrat je vsaka ura, minuta, sekunda čakanja strašna. Zato včasih, ko prejmem izvid, ki je ugoden in bo pacienta razveselil, tega pokličem tudi po telefonu, da bi mu s tem skrajšal ves birokratski postopek pisanja in oddaje izvida na pošto. Mislim, da ljudi na ta način razveselim in olajšam skrbi. Na žalost pa novice niso vedno dobre. Tudi sporočanje slabih novic, navsezadnje smrti, je umetnost. Sicer pa so čustva v medicini in še posebej kirurgiji lahko tudi zelo moteča, saj se je včasih treba hitro, pravilno in racionalno odločiti in če ima zdravnik pred seboj znanca, prijatelja ali celo sorodnika, lahko čustvena navezanost slabo vpliva na njegovo strokovno odločitev. Če se le da, zato sam v takšnih primerih prosim za drugo mnenje kolega, ki do konkretnega pacienta ne čuti takšne čustvene navezanosti in je lahko v odločitvi bolj objektiven. Zelo me moti, da zdravstveni delavci mislimo, da smo glede zdravja »supermeni«. Bolniku svetujemo, da za npr. isto diagnozo počiva še 3 tedne, sami pa bi prišepali na delo naslednji dan. Še posebej pa je moteče, da tiste sodelavce in sodelavke, ki imajo po dolgih letih težkega dela zdravstvene težave in bi potrebovali neke tudi kolegialne, ne samo zakonsko pogojene omejitve, stigmatiziramo kot manj vredne. O kakšnih poklicnih boleznih seveda pri nas v zdravstvu ni niti govora.

Vem, da ste športnik in da skrbite za svojo telesno kondicijo. S katerimi športi se najraje ukvarjate? Večkrat sem vas videla s kolesom na Sveti gori. Koliko vam to pomaga pri skrbi za duševno energijo ter pri prenašanju naporov pri delu v operacijski dvorani in dežurstvih?

Kot sem že povedal, je bila Fakulteta za šport moja druga študijska izbira. Šport mi je bil že od malega blizu in še vedno sem športnik. Rad imam praktično vse športe razen tistih, ki so povezani z višino in zrakom, saj imam s tem hude težave in niti iz četrtega nadstropja ne morem pogledati v globino, ne da bi imel motečo vrtoglavico in trde noge. V osnovni šoli sem aktivno igral košarko, v gimnaziji sem igral odbojko slovenski ligi, treniral judo, opravil sem tudi izpit za učitelja smučanja. Med služenjem vojaškega roka sem uspešno tekmoval v plavanju. Torej šport je bil vedno del mojega življenja. Trenutno imam najraje gorsko kolesarstvo, morda v zadnjih dveh letih zaradi poškodbe nekoliko manj ekstremno, poleg tega še smučanje in smučarski tek, ki sem ga spoznal v obdobju covid krize in je sedaj eden od mojih najljubših športov. Rad imam tudi podvodni ribolov, redno igram tenis, pohodništvo brez ekstremnih prepadov, kajakaštvo na Soči in Koritnici, golf ...

Za šport sem navdušil tudi ženo in vse tri otroke – oba sinova sta bila državna prvaka v izbranih športih, odbojko je aktivno igrala tudi hči. Sinova sta se nekaj let ukvarjala tudi z raznimi ekstremnimi športi in takrat mi je bilo kot očetu in kirurgu velikokrat zelo težko, hvala bogu sta se z leti umirila. Sedaj pa to navdušenje prenašamo na najmlajšo generacijo, ki že brca žogo pred hišo in kolesari. Menim, da je šport obvezen del zdravega psihičnega in fizičnega

življenja. Se pa strinjam, da mora biti prilagojen možnosti in letom, pretiravanje je lahko škodljivo.

Vrhunski šport pa je v bistvu za moje pojme postal nezdrav in gladiatorski, pogojen z denarjem.

V temno plat vrhunškega športa sem imel vpogled nekaj let, ko sem deloval kot predsednik komisije za doping pri kajakaški zvezi Slovenije in sem pridobil znanje s tega področja. Zanimivo dejstvo je bilo, ko sem ugotovil, da je veliko uporabe dopinga v športih, za katere si tega ne bi mislil in da je skoraj več dopinga pri nekaterih zagnanih rekreativcih, kot pa pri vrhunskih športnikih, ki so stalno pod kontrolo. Ker sem zaradi športa v dobri kondiciji, se lahko pohvalim, da sem že 50 krat daroval kri in upam, da bom še.

Ste se nad športom navdušili sami ali vas je vanj kdo potegnil?

Morda je bil pri tem prisoten vpliv družine, saj je bil pokojni stric, profesor športne vzgoje in tudi moj učitelj smučanja, eden prvih legend smučanja na Primorskem, pa tudi oba starša sta se v mladosti precej ukvarjala s športom. V bistvu smo živeli precej športno. Šport je odličen za poklic, kakršna je kirurgija, saj človeku da nujno potrebno kondicijo, obenem pa predstavlja sprostitev ob vseh psihičnih obremenitvah, ki se pri delu naberejo. Prav vzpon z gorskimi kolesi na Sveto goro po dežurstvu mi na primer predstavlja pravi balzam za dušo, kjer vse negativne misli in skrbi pretopim v potoke znoja. In na vrhu sem zadovoljen, pa še razgled da piko na i.

Kakšen odnos imate do mlajših kolegov? Verjetno čutite dolžnost, da ste njihov mentor. Na kaj ste pri tem najbolj pozorni?

Petnajst let sem bil asistent za predmet kirurgija, nekaj let pa redni predavatelj za predmet kirurgija na Visoki šoli za zdravstvo Univerze na Primorskem, tako da sem nekaj znanja gotovo prenesel na mlade ljudi, ki prihajajo za nami. Ko sedaj gledam nazaj, so bila tudi obdobja, ko ob svojem kirurškem delu nisem imel časa in energije za mentorstvo mladim, saj je bilo na našem oddelku prisotno veliko pomanjkanje kadra in mi je bilo včasih lažje kak poseg narediti kar sam, kot pa asistirati mlajšemu kolegu, saj sem sam za poseg porabil manj časa, energije in smo tako lahko izvedli ves program in eventuelne urgentne operacije in nam ni bilo treba odpovedovati posegov. Tako je bilo zadoščeno kruti statistiki, ki ne upošteva, da izkušen kirurg lahko nek poseg naredi bistveno hitreje. Nekateri so mi to zamerili, razumem, a v to nas sili sistem. Na živce mi gre, da smo samo v operativnih strokah, kjer moraš združiti manualno delo, ki je časovno točno merljivo, znanje, izkušnje in hitre odločitve, tako izpostavljeni in zmeraj statistično problematizirani. Čisto razmišljanje je seveda težko meriti, le pri šahu pade rdeča zastavica, če preveč razmišljaš in ne potegneš pravočasno poteze in potem izgubiš partijo.

Zdaj pa sem prišel v življenjsko obdobje, ko sem se rutinske kirurgije že nekoliko zasitil, izziv mi predstavljajo težji in zahtevni posegi in skušam vsak dan predajati svoje znanje mlajšim.

Všeč mi je, da ste me vprašali, na kaj sem pri tem pozoren. Rad imam mlade, ki so željni znanja, ki jim ni odveč, ko jih o čem podučim in to ne jemljejo kot neko mojo superiornost. Ob delu z njimi se seveda tudi sam veliko naučim, ker je mladim v današnjem času širina znanja bolj dosegljiva in o marsičem vedo več od nas. Mi smo študirali še klasično, iz knjig, danes pa se knjig skoraj ne vidi več. Preprosto sem prišel v obdobje, ko bi rad svoje znanje predal naprej, saj je konec koncev obveza vsakega kirurga, da za seboj pusti ljudi, ki znajo delati

enako ali še bolje od njega. Zavedati se moramo, da bomo v svojem poznem življenjskem obdobju tudi mi prav lahko potrebovali storitve naše bolnišnice, zato moramo poskrbeti, da jih bomo lahko zagotavljali še naprej. A glej ga zlomka, če hodiš pri mojih letih v službo, poskušaš učiti mlade, asistiraš, jim stojiš za hrbtom pri odločitvah in s tem prevzameš vso, prav vso odgovornost, statistika pokaže, da v bistvu nič ne delaš in da nisi več koristen, ker nimaš več dovolj prvih pregledov na urgenci, odpustov na oddelku, rutinskih operativnih posegov, dežurnih, popoldanskih...Rad bi, da bi tudi naša bolnišnica postala pomembnejša kot regionalni učni center in bi z veseljem pri tem sodeloval.

Med mladimi je ogromno odličnih strokovnjakov in jim moramo zaupati in prepustiti delo. Sistem izobraževanja mladih zdravnikov je v zadnjih letih popolnoma zgrešen in ne vem, kaj mislijo tisti, ki o tem odločajo. Mladi zdravniki in zdravnice danes končajo fakulteto in jih takoj razglasimo praktično za opravilno nesposobne. Včasih smo končali študij in pričeli samostojno delati v ambulantah, v mojem obdobju je bilo celo nekaj časa obvezno dve leti, šele nato si se lahko zaposlil v bolnici. Danes pa mlade pred samostojnim delom in primernim plačilom obremenjujemo z nerazumljivo dolgimi specializacijami. Moja generacija je v Ljubljani krožila približno eno leto, sedaj se od njih zahteva nekaj let Ljubljane. Teh par let kot slišim, predstavlja samo kvantiteto in niti približno kvalitetno pridobivanja znanja. To mladim predstavlja stres tako z vidika ustvarjanja družine, stanovanjskega problema, socialnih stikov kot tudi finančnega stanja. Upam, da se bo to čim prej spremenilo in bodo specializacije racionalnejše in krajše. Če malo karikiram, nisem še slišal, da bi se morali inženirji, učitelji, pravniki in drugi kadri po končani fakulteti še nekaj let voziti v Ljubljano, da bi potem lahko pri 35 letih ali še starejši začeli končno samostojno delati.

Imate tudi že vnuke. Katere življenjske nauke in izkušnje jim želite predati?

Res je, imam vnuka, naslednji pa že prihajajo in se jih veselim. Z ženo sva ponosna na najine tri otroke in njihove krasne partnerje. Druženje z njimi so najlepši trenutki v mojem življenju, čeprav so včasih tudi naporni, saj na primer sedaj nimam znanja, da bi vnuku Jakobu odgovoril na vseh tisoč zakajev. Kot sva z ženo skušala vzgajati svoje otroke, bova tudi vnuke skušala naučiti, naj bodo pošteni v življenju, da bodo vedno lahko mirno spali, naj bodo spoštljivi, ljubeči in naj v ospredje ne postavljajo materialnih dobrin, saj je življenje kratko in minljivo ter nihče ne more vzeti ničesar s seboj na drugi svet, ostanejo pa vsi lepi trenutki iz vsakodnevnega družinskega življenja, ki si jih potem generacije predajo ob druženjih naprej. Največja dobrina je zdravje. V življenju sem imel srečo in nisem nikoli živel v materialnem pomankanju in upam, da bo tako tudi z mojimi potomci. Na žalost pa živimo v svetu, kjer veliko ljudi te sreče nima, tudi v Sloveniji, ki se razglaša za tako socialno državo.

Imate poleg športa še kak drug hobi?

Nisem velik ljubitelj javnih kulturnih prireditev, sem pa v življenju ogromno prebral. Kot otrok in tudi v gimnaziji sem požiral knjige. Morda v zadnjem času berem nekoliko manj, saj si ne vzamem dovolj časa, izjema je le dopust. Od otroštva se ukvarjam s fotografijo, včasih sem sam tudi razvijal črno bele fotografije v svoji temnici. Nekaj fotografij sem imel na razstavah in v medijih, iz večletnega podvodnega fotografiranja podvodnega sveta Rdečega morja sem imel samostojne predstavitve. Veliko se ukvarjam s snemanjem filmov, seveda bolj družinskih, potopisnih in športnih, z enim sem sodeloval tudi na mednarodnem festivalu športnih filmov na BOFF-u. To veselje

sem verjetno prenesel na mlajšega sina, ki se s tem sedaj poklicno ukvarja in je moj učitelj in kritik za digitalno montažo.

Moj veliki hobi je tudi poslušanje glasbe, po duši sem že od krasnih najstniških let roker, poslušam pa tudi klasiko, džez oziroma vso glasbo. Doma imam še vedno veliko zbirko vinilnih in CD plošč, tako starega rocka kot klasikov. Velike ali majhne zvočnike imam praktično v vseh prostorih, kjer se zadržujem, tudi na vrtu, saj me glasba spremlja tako rekoč neprestano. Ljubezen do rock glasbe sem predal tudi sinovoma, oba sta igrala kitare v različnih skupinah. Starejši je bil v skupini Seven Days in May, s katero so nastopili kot predskupina na slovenski turneji Siddharte in kot predskupina Lennyju Kravitzu v Stožicah pred desettisočglavo množico, kjer seveda nisem manjkal.

Prav tako rad kuham, čeprav je žena v tem seveda boljša in me razvaja. Ko so bili otroci majhni, sem dizajnersko oblikoval vse torte za rojstne dneve glede na takratne zahteve: dinozavre, barbike, ninja želve, kitare... Z ženo sva zadnje leta pričela malo vrtnariti in sadjariti in nama gre kar dobro, saj sva praktično že samozadostna, pa še za otroke ostane. Najina lanska figova marmelada je bila eden boljših dosežkov. Poleg tega zelo rad opravljam domača fizična opravila, lotil sem se že praktično vsega – varjenja, polaganja ploščic in talnih oblog, zidanja, beljenja sten, fasade, kitanja, ustvarjanje pohištva, notranjih instalacij; pred leti sem s strani sokrajanov prejel celo ponudbo za barvanje njihove fasade, ko so videli, kako sem pobarval našo. Škoda, ker sem ponudbo zavrnil, verjetno bi bil zaslužek boljši, kot za dodaten operativni program – hecam se..

Že veste, kaj boste počeli po koncu zdravniške kariere? Kaj si želite v prihodnje?

Konec moje kariere se že precej bliža in izračunal sem, da mi je v tej službi ostalo le še okrog tisoč dni ali manj. Kot sem že rekel, si za to obdobje želim predvsem, da bi lahko svoje znanje in izkušnje v miru predal mlajšim in bil pri tem deležen delovnih obremenitev, ki bi bile letom in izkušnjam primerne. Kar se tiče obdobja po koncu zdravniške kariere, pa imam v glavi toliko projektov in idej, da bom najbrž klasičen upokojenec, ki ne bo imel čisto nič časa. Želim si samo zdravja, ostalo ni tako pomembno.

Novi specialisti

Vesna Kovačič

Sem Vesna Kovačič, specialistka infektologije v bolnišnici Nova Gorica. V bolnišnici imam več funkcij: delo na oddelku in v infektološki ambulanti, konzilirana infektološka služba ter sodelovanje v službi za preprečevanje okužb. V prostem času se ukvarjam s športom in vrtnarjenjem. Domače in svoje sodelavce rada razveselim s sladicami izpod lastnih rok. Menim, da je za dobro delo v službi poleg strokovnosti, pomembna komunikacija med vsemi zaposlenimi in bolniki ter njihovimi svojci.

Andreja Nusdorfer

Sem Andreja Nusdorfer, specialistka interne medicine v bolnišnici Nova Gorica. Delam na gastroenterološkem oddelku, poleg tega opravljam delo v endoskopskem centru ter gastroenterološki ambulanti. V prostem času rada raziskujem neznane kraje, se preizkušam v različnih športnih panogah in se predajam kulinaricnim užitek. Menim, da je ključ do uspešnega dela v konstantnem strokovnem izpopolnjevanju, dobremu nadzorovanju delovnega procesa in medsebojnem spoštovanju.

Katja Stopar

Sem Katja Stopar, specialistka revmatologije v bolnišnici Nova Gorica. Delam na revmatološkem oddelku, poleg tega vsak teden izvajam preglede ter diagnostiko bolnikov v revmatološki ambulanti in ambulanti za aplikacije. V prostem času preizkušam svojo vztrajnost na naravnih plezalnih stenah in tekaških progah, sicer pa prosti čas večinoma preživljam s svojo družino. Pri delu v bolnišnici si želim veliko dobrega sodelovanja tako znotraj internistične službe kot tudi s preostalimi specialnostmi.

Na sliki od leve proti desni: Katja Stopar, Andreja Nusdorfer in Vesna Kovačič

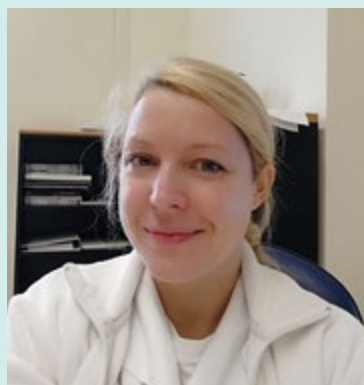
Andreja Nabergoj

Na Oddelku za invalidno mladino in reabilitacijo v Stari Gori se je 1.1. 2021 zaposlila nova pediaterka Andreja Nabergoj, specialistka pediatrije. Specialistični izpit je opravila 11.11. 2020. Je mamica treh otrok, športnica, rada potuje, bere, peče. Za naš oddelek je velika pridobitev, z dežurstvi pomaga tudi na pediatriji.

Janja Kovačič

V lekarni imamo od 15. 6. 2022 novo farmacevtko specialistko, to je: Janja Kovačič, mag. farm., specialistka klinične farmacije.

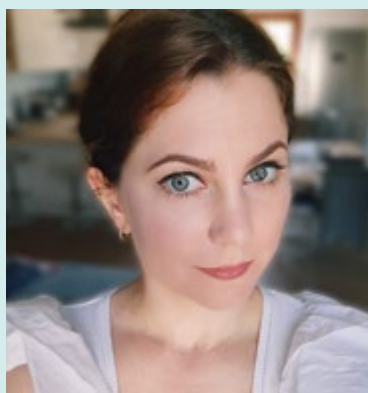
Tina Štokelj

Tina Štokelj, dr.med, je opravila specialistični izpit iz interne medicine spomladi 2023. Znotraj tima internistov se ukvarja z endokrinološko patologijo.

Katarina Pelicon Slabanja

Katarina Pelicon Slabanja, dr. med., je opravila specialistični izpit iz pulmologije spomladi 2023.

Špela Anzeljc

Špela Anzeljc, dr. med., je pred kratkim opravila specialistični izpit iz ortopedske kirurgije. Okrepila bo tim ortopedov naše bolnišnice.

Matej Kobal

Naš kolega Matej Kobal, dr. med. je opravil specialistični izpit iz urologije.

Novi sodelavci

Anže Kristan

Naš novi sodelavec na travmatološkem oddelku kirurške službe naše bolnišnice je prof. dr. ANŽE KRISTAN, dr. med., specialist travmatologije in splošne kirurgije.

Prej je bil zaposlen na Kliničnem oddelku za travmatologijo UKC Ljubljana. Enajst let je bil vodja urgentnega kirurškega bloka v UKC Ljubljana. Več kot desetletje skrbi za reprezentante alpske smučarske reprezentance, je licenčni zdravnik Olimpijskega komiteja Slovenije in dolgoletni mednarodni predavatelj in učitelj AO fundacije. Ožje področje njegovega strokovnega dela so poškodbe in stanja po poškodbah na medenici in spodnji okončini.

Prim. mag. Zvonko Šoštarič, dr. med., spec. ginekologije in porodništva, gonilna sila Ginekološko podrodnisne službe naše bolnišnice, je prejel nagrado za življenjsko delo Združenja za perinatalno medicino Slovenije.

Iskrene čestitke v imenu uredništva Vezi!

Marko Dobravec

Ekipi travmatologov naše bolnišnice se je pridružil Marko Dobravec, dr. med., specialist kirurg travmatolog. Prej je bil zaposlen na Kliničnem oddelku za travmatologijo UKC Ljubljana, kjer je bil član ekipe za oskrbo poškodb hrbtenice.

Korupcija v zdravstvu nekoč in danes

Metka Šibav

V mojih zadnjih prispevkih sem pisala o bolnišnici v času gradnje. Tudi tokrat ostajam pri tem, ker menim, da je še kaj za povedat. Sem namreč iz skupine, ki je delovala tedaj, ko se je gradila nova bolnica. Pisalo se je leto 1975 - 1976. Tedaj se je končala gradnja prve faze bolnišnice. In prav tedaj je bila tudi otvoritev pralnice v pritličju nove bolnice. Pa ne bom pisala o prostorih, ker je o tem bilo že veliko napisanega, pač pa o vrsti korupcije v zdravstvu, ki se je dogajala tedaj. Če jo sploh lahko imenujemo tako.

Primerljiva korupcija, zaradi katere so bili takrat nekateri prijavljeni na policijo, je v primerjavi z današnjo korupcijo v zdravstvu prav »smešna.« In o tem bi rada nekaj napisala.

Ko sem se pred leti v Ljubljani srečala z dr. Erikom Brecljem, našim priznanim kirurgom onkologom, sva se pogovarjala prav o korupciji v zdravstvu. Tedaj je opozarjal o koruptivnih dejanjih, ki so se zgodila na Onkološkem inštitutu v času gradnje. Spomnim se, da ga je zelo jezilo to, da je o tem obveščal vse predsednike vlade, ti pa so samo obljubljali, da bodo nekaj storili, v resnici pa ni ukrepal nihče.

Če sedaj pri korupciji, ki se dogaja v zdravstvu, beremo, da marsikatera jahta pluje po Jadranu prav na podlagi nezakonito pridobljenega denarja iz zdravstva; mediji poročajo o vrtoglavih številkah, ki so jih posamezniki prejeli; od 20.000 pa vse do 68.000 eurov, na račun nakupljenega medicinskega materiala v zdravstvu. Material, ki smo ga očitno preplačali. Dobavitelji pa še kar naprej bogatijo na račun dobavljenega potrošnega materiala in opreme v zdravstvu.

Z dr. Erikom Brecljem sva se pošteno nasmejala, ko sem mu pripovedovala o dogodku, kako sem morala leta 1975 na policijo, ko se je dobavljala oprema za pralnico v I. fazi izgradnje bolnišnice. Prijavo je podala češka firma, ki je bila ena izmed prijavljenih dobaviteljev nove pralnice. Sama sem bila tedaj zaposlena na Skladu za izgradnjo bolnišnice, in to v letih, ko se je gradilo I. fazo bolnišnice in tudi kasneje, ko se je gradilo II. fazo bolnišnice. Vrednost vseh del se je v tistih časih gradnje vrednotila v dinarjih. Danes si težko predstavljamo, kakšna vrednost gradnje je tedaj bila. Če le primerjamo izgradnjo Oddelka za invalidno mladino in rehabilitacijo v Stari gori, katera je bila ovrednotena v celoti na 9 milijonov, potem moramo pri izgradnji Splošne bolnišnice v Šempetru uporabiti 20-kratnik te vrednosti.

Pri dobavi opreme za bolnico je bilo tedaj izbrano podjetje Metalka iz Ljubljane, ki je

zastopalo nemško podjetje. Trdili so, da je bila oprema najkvalitetnejša prav od tega podjetja. Pa mogoče tudi zaradi tega, ker je bil tedanji direktor tega podjetja naš rojak iz Solkana, g. Štrukelj.

Češko podjetje pa je trdilo, da je njihova pralnica kvalitetnejša in cenejša. Problem pa je bil v tem, da so odločevalci od njih baje prejeli za uslugo izbora stenske ure. Sama v tem postopku nisem sodelovala, morala pa sem na policijo kot priča. Moram povedati, da o tem nisem ničesar vedela in da sem to izvedela na policijskem uradu. Seveda nihče ni priznal, da je od te firme karkoli dobil, če je sploh kaj dobil. Pa to sploh ni pomembno, poanta tega je, kakšne vrednosti darila so se tedaj ponujala za uslugo, v primerjavi s sedanjimi vrednostmi daril.

To je dandanes neprimerljivo, skratka smešno.

Predstavitev kirurške poliklinike

Ekipa krg. poliklinike

Kirurška poliklinika zajema izvedbo specialistične ambulantne dejavnosti tako kirurških strok, kot tudi otorinolaringologije. V sklopu poliklinike delujejo:

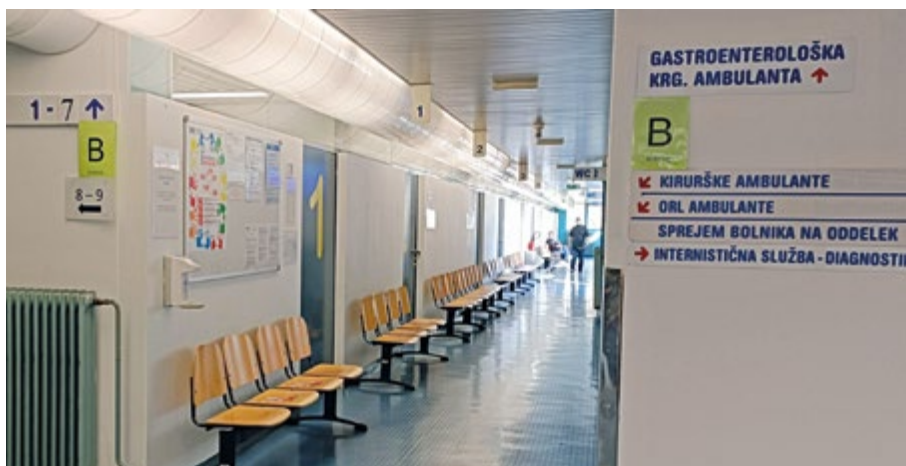
- travmatološka ambulanta,
- ambulanta za plastično in rekonstruktivno kirurgijo,
- ambulanta za obolenje žil,
- ambulanta za nego kroničnih ran,
- abdominalna in proktološka ambulanta,
- urološka ambulanta in
- mali operacijski blok.

V sklopu kirurške poliklinike delujeta tudi dve ambulanti za otorinolaringologijo, in sicer redna in urgentna ambulanta.

Kader zdravstvene nege, skupaj z zdravniško ekipo kirurgov in otologov, stremi h kakovostni, varni in učinkoviti zdravstveni obravnavi vseh naših pacientov, upoštevajoč individualen pristop in celostno obravnavo posameznika.

V procesu celostne in kakovostne ambulantne obravnave pacientov smo povezani s sodelavkami in sodelavci iz službe za naročanje in centralno administracijo, s pomočjo katerih se prične in zaključi ambulantna obravnava pacientov. Pri vsakdanjem delu v ambulanti smo tudi v stalni povezavi s praktično vsemi oddelki in službami v naši bolnišnici.

Zakaj Japonska?

Alenka Zavrtanik

Festival cvetočih češenj - Kakunodate, prefektura Akita

V aprilu, tistega zadnjega leta pred epidemijo, ko se je šele prebujala pomlad, se mi je uresničila dolgoletna želja. Obiskala sem Deželo vzhajajočega sonca, oddaljeno kakih 11 ur vožnje z letalom od domače Evrope. »A greš gledat cvetoče češnje?« je bilo najpogostejše vprašanje, ki sem ga dobila. V bistvu ne, ker ima že nekaj let ob cesti posajeno lepo japonsko češnjo moja sosedka Vlasta in je že toliko zrasla, da zelo bujno cveti. Na Japonsko v času cvetenja češenj sem želela zaradi na nek način posebnega dne v mojem življenju, ki sem ga želela preživeti nepozabno...

Da bom šla na Japonsko sem seznanišla širok krog znancev že nekaj let prej. To se je izkazalo za zelo dobro taktiko, saj tako nikakor nisem mogla požreti lastne besede.

Informacije o tej oddaljeni deželi in drugačni kulturi pridobivam praktično vse svoje življenje. V otroški enciklopediji sem brala o gori Fuji in o japonskih vročih vrelcih, kasneje me je pritegnilo skrivnostno življenje gejš, oba sinova sta bila v šoli juda, da o japonski hrani in čaju niti ne govorim. Pred nekaj leti sem se na Dnevnu Japonske, ki ga vsako leto v Ljubljani pripravi japonsko veleposlaništvo, vpisala na mailing listo japonskega veleposlaništva in od takrat praktično vsak mesec dobim on-line verzijo časopisa Življenje na Japonskem, ki predstavlja zanimivosti in raznolikosti vseh japonskih prefektur.

Za prvi obisk Japonske tako ni bilo težav; takoj sem vedela, kam želim in kaj želim doživeti. Seveda v lastni režiji in v spremstvu življenjskega sopotnika.

Čeprav nisem ljubiteljica velikih mest in mi je ljubša narava, mi je bilo jasno, da se velikim mestom ne bom mogla izogniti. Japonska je zelo razpotegnjena otoška dežela, 130 milijonov Japoncev se v glavnem prevaža z vlaki. Ta način prevoza je najbolj primeren tudi za turiste, predvsem zaradi zelo ugodne karte za japonske železnice in ker Japonci vozijo po drugi strani ceste kot mi, v celinski Evropi. Na vsak način sem želela doživeti prave japonske vroče vrelce in ne tiste za turiste, videti goro Fuji in borce klasične japonske borilne veščine - sumo borce. Ne nujno v tem vrstnem redu.

Pa pogledjmo, če mi je uspelo.

Velika mesta pomeni najprej Tokio, ker so do tja na voljo najboljše letalske povezave. To seveda pomeni, da našo slovensko

majhnost takoj zamenjaš z največjim japonskim mestom, svetovno metropolo z 20 milijoni prebivalcev. Že doma sem vedela, da je glavna sezona cvetenja češenj že mimo, vendar so me v različnih parkih pričakala številna še cvetoča drevesa. Glavna atrakcija zame je bila res brezštevila populacija na svojo pot osredotočenih prebivalcev Tokija, ki so brzeli po podzemlju metroja in železniških postajah brez zaletavanja, po že vnaprej natančno določeni poti. Pa tudi električna napeljava, ki je v celoti nad površjem, verjetno zaradi potresov, da takoj vidijo, kje je poškodovana. In orientacija le s pomočjo strička Google, ker zemljevidov in napisov na stavbah ter imen ulic ne znaš prebrati. Pa veličastne stolpnice in trgovine vseh največjih modnih znamk v Ginzi, neverjetna tradicija Kabuki gledališča, ki ga še večina Japoncev ne razume in odlična hrana na vsakem koraku. Pač meni je všeč.

Tokio je mesto, kjer imajo največjo dvorano za sumo borbe, vendar je razpored turnirjev znan že vnaprej in v aprilu turnirja pač ni. S tem sem se sprijaznila že doma. Ugotovila sem tudi, da bi najce-

nejše karte za en dan turnirja stale manjše premoženje, če bi do njih sploh prišla. Upala sem na možnost organiziranega obiska treninga, ki ga ponujajo lokalne agencije. Kljub veliki želji in že nekoliko prilagojena na japonske cene, se mi je zdela cena obiska treninga absolutno previsoka. Pa je Zoran izbrskal varianto za reveže. Na določenem mestu, ob določenem času zgodaj zjutraj lahko opazuješ trening sumo borcev skozi zastekleno okno kar z ulice. Ni potrebno poudarjati, da se nas je nabralo vsaj za 2 ducata radovednežev, ker je to očitno ustaljena praksa tako za domače navdušence kot za nas, turiste z zahoda. Na veliko presenečenje vseh nas je prišel pravi sumo borec pozdravit na ulico in poziral za bolj ali manj posrečene fotografije.

Gora Fuji je najbolj fotogenična japonska vzpetina, ugasli ognjenik z več kot 3000 m nadmorske višine in sveta gora Japoncev. Aprila jo praktično vse do nižin odeva snežna odeja in za navadne zemljane ni dostopna. Tudi vreme je aprila na Japonskem muhasto kot pri nas, tako da mi pogled na goro Fuji ni bil zagotovljen

samoumevno. Pa vendar se je nebo na poti v Kjoto odprlo in iz vlaka sem jo uzrla v vsej njeni veličini. Kdaj drugič pa mogoče poletni vzpon nanjo... Ali pa to prepuštim Japoncem.

Še vroči vrelci. Razporejeni so po celotni Japonski, njeni vulkani pač še niso globoko zaspali in grejejo vodo, ki v obliki naravnih termalnih vrelcev različne kemijske sestave in zdravilnih učinkov vre iz zemlje na vseh koncih. Obisk toplic, onsen, spada v »must do« na Japonskem in ponudbe za turiste, po astronomskih cenah seveda, ne manjka. Vendar najboljše skrivajo zase. Po zaslugi prijatelja Tomaža, njegovih organizacijskih sposobnosti in japonskih prijateljev sem dva dni preživela na severu. Sredi aprila je bilo še približno pol metra snega, do japonskih najstarejših toplic, ki so jih obiskovali že gospodarji Akite s svojimi samuraji, pelje še vedno makadamska cesta. Zaradi privzgojenega in globoko ukoreninjenega spoštovanja tradicije niso nič spreminjali, tako da izgledajo Tsurunoju onsen kot v davnih časih. Pri namakanju v vrelcih, kjer se temperatura vode približa tudi 45

Sumo zvezda - vsaj kot Brad Pitt

Fuji - le za trenutek iz brzovlaka

stopinjam Celzija, vlada izjemno spoštovanje med obiskovalci, nihče glasno ne govori in ko vidijo, da si tujec ti prijazno oprostijo vse nerodnosti. Te toplice so znane tudi po odlično pripravljeni gorski zelenjavi, ki jo nabirajo na jasih, kjer se je sneg ob vročih vrelih že stopil in jo strežejo v obliki prave pojedine za večerjo. Res nepozabna izkušnja.

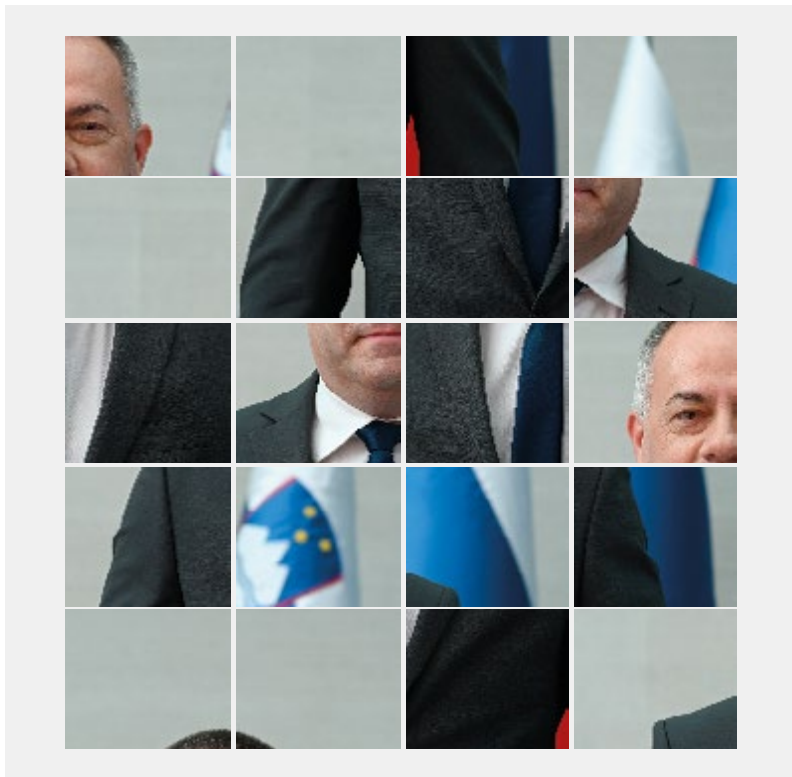
Seveda so moja Japonska bili tudi hitri in do sekunde točni vlaki, templji, vrtovi in parki v Kjotu in Nari, pomladni ple-

sni festival Myako odori z nastopi mladih gejš - maiko, pa okonomijaki (ali po naše frtalja) v Osaki, pa obisk plantaže zelenega čaja, degustacija sakejev, japonskih butičnih viskijev in celo vina. Kot zanimivost v častni vitrini vinske kleti, ki sva jo obiskala, hranijo tudi stekleničko vina najstarejše vinske trte na svetu, jasno iz Maribora.

Upam, da se na Japonsko še vrnem, takrat v velika mesta ne bom šla, z velikim veseljem bom odkrivala japonsko

podeželje in čudovito naravo. Morda takrat v jeseni, ko se v čudovite barve odenejo starodavna drevesa japonskega javorja...

Kdo je na sliki?

Vici

Psihiater vpraša pacienta: »Kako se pišete?«

Pacient: »Kovač, brez X.«

Psihiater: »Vprašal sem vas, kako se pišete?«

Pacient: »Rekel sem vam, da Kovač brez X.«

Psihiater: »Saj v besedi Kovač ni nobene črke X.«

Pacient: »Saj to vam že ves čas govorim!«

...

Kmet pride navsezgodaj k sosеду, ki je bil zaradi njegovega stalnega sposojanja orodja že pošteno jezen na njega. Ko ga je videl prihajati, je rekel ženi: »Danes mu bom rekel, da potrebujem orodje, ki si ga bo hotel sposoditi.« Kmet vstopi, vljudno pozdravi in vpraša: »Sosed, ali boš danes potreboval motorno žago?« Sosed: »Bom! Žal mi je, ampak ves dan bom delal v gozdu in potrebujem žago, zato ti je ne morem posoditi.« Kmet veselo: »Odlično! Potem mi pa lahko posodiš kosilnico!«

...

Kaj je teorija in kaj je praksa? Teorija je, če je vsem vse jasno, pa vseeno nič ne funkcionira. Praksa pa, če vse funkcionira, pa nihče ne ve zakaj.

Rebus

Star kirurg je med sprehodom opazil tale znak (slika):

Pomagajte mu razložiti pomen znakov, zlasti (ne)dovoljeno uporabo kolesa in kdo lahko tam hodi.... Pretirana vestnost brez rdeče niti?

Kviz

o zgodovini bolnišnice

Odgovore najdete na razstavnih panojih.

1. Kateri arhitekt je bil avtor prenove Coroninijevega dvorca po I. svetovni vojni?

2. Naša bolnišnica je vsebinska naslednica katere partizanske sanitetne enote?

Slikovni kviz

Iščemo ime in priimek dekleta na sliki.

FULJE: star recept naših babic

Andreja Marušič

SESTAVINE:

70 dag	par dni starega kruha
25 dag	rozin
12 dag	sladkorja
lupina	dveh pomaranč
lupina	dveh limon
2	celi jajci
	cimet

NAVODILA:

1. Par dni star kruh narežemo na majhne koščke in ga prelijemo z vodo, v kateri smo kuhali velikonočno šunko. Kruh zmočimo toliko, da se malce omehta.
2. Zmočenemu kruhu dodamo še sladkor, jajca, cimet, vaniljev sladkor, rozine, limonino in pomarančno lupino. Dobljeno zmes pustimo nekaj časa počivati, da se sestavine med seboj povežejo in prepojijo z aromami.
3. Z mokrimi rokami nato iz mase oblikujemo svaljke, ki jih v vodi (voda, v kateri smo kuhali šunko) kuhamo približno 3 minute.
4. Kuhane fulje odložimo na prtček, da se posušijo ter jih nato serviramo potresene s kristalnim sladkorjem.

Vir: <https://www.kulinarika.net/recepti/sladice/ostalo/fulje-velikonočna-sladica/16913/>

Vici

Sodnik za prekrške vpraša obtoženega: »Kaj bi imeli raje, 5.000 evrov ali mesec dni zapora?« Obtoženi odgovori: »Če že vprašate, gospod sodnik, bi raje vzel denar!«

...

Na sodišču žena reče sodniku: »Gospod sodnik, moj mož deset let ni hotel govoriti z menoj.« Sodnik se resno obrne k možakarju in ga vpraša: »Je to res?« Mož odgovori: »Nisem je hotel prekinjati!«

...

V šoli se učijo rime in učiteljica vpraša: »Kdo bo povedal kakšno rimo?« Roko dvigne Janezek in reče: »V morju stoji Jurca in voda mu sega do kolen.« Učiteljica vpraša: »Janezek, kje pa je tu rima?« Janezek ponosno: »Saj bo rima, ko bo plima!«

...

Reče zobozdravnik pacientu: »Prosim vas, zdaj pričnite kričati, kolikor zmorete.« »Ampak mene nič ne boli.« »Vem, ampak čakalnica je polna, meni se pa mudi na tekmo!«

...

»Raje umrem, kot da bi se pustil operirati!« tuli pacient. »Saj lahko uredimo oboje naenkrat,« je praktičen zdravnik.

...

Zakonski par se odpravi na pregled k zdravniku. Po pregledu zdravnik reče ženi: »Kar v redu je. Vaš mož je za njegova leta še kar poskočen!« »Za njegova že mogoče,« komentira žena. »Za moja pa ne ...«

...

Učitelj strogo nagovori Janezka: »Včeraj te ni bilo v šolo, slišal sem, da si šel raje v kino!« Janezek odločno: »To je čista kleвета, gospod učitelj! V dokaz vam lahko pokažem karto nogometne tekme!«

...

Križanka

	PRAČJE ČLOVEŠTVA V INDIJ			FRANC. NOGO. ČLAN REALA IZ MADRIDA		R. V KOČEVJE		ŠPAN. O. PRED LURO VIGO V ATLANT.						
							PRIT. VRALA PRI ORSKU			1	5		JUŽNOAMER- IŠKO TROPSKO DREVO KI IZCEJA	
GL. M. PARAGVAJA													2	
		VRSTA LAMINATA, VRSTA ČRNEGA GRANITA		2			DRŽ. NA S. J. AMER.							
DAJATEV FEVDALCEV OD PODLOŽNIŠKE ZAPUŠČINE									AMERIŠKA IGRALKA	1	SERVISNI PLADENU			
							2						10	
							2							
FILM. IGR.														
				6		STISKAN JANTAR				JUNAK TRDINOVE NOVELE				
SL. ŠAH VELEM.										SODBA, IZVEDENSKO STROKOVNO MNEJJE, MNE-				
								NEKOČ GL. MESTO SLO- NOKOŠČENE OBALE			SUMERSKI BOG MODROSTI			
		M. V ZDA	PASMA PSOV			3					4			
													KRATKO SPOROČILO NA TV	
KR. V BRDIH														
					3						8			
FRANC. PISATELJ		7												
							SREDSTVO KI PREPREČUJE DELOVANJE STRUPA				9			
DOMAČNOST														

NAVPIČNO

- NOVOINDIJSKI JEZIK, URADNI JEZIK V PAKISTANU
- PRIT. LADOŠKEGA J. RUS. R.
- APOLONOVA POSVEČENA PESEM

VODORAVNO

- GL. N. V FRANCI. DEPART. JURA
- KNJIŽNI IZRAZ ZA BOJO OZIROMA PLOVKO
- BARVILO ZA TEKSTIL

REŠITEV KRIŽANKE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

